

บทที่ 4

รูปแบบและพัฒนาการของความร่วมมือระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา ในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด

การศึกษาในบทที่ 3 ได้แสดงให้เห็นว่า ภายหลังที่ไทยได้ปรับเปลี่ยนนโยบายตามแนวชายแดนมาให้ความร่วมมือกับพม่า โดยไม่ต้องอาศัยชนกลุ่มน้อยเป็นแนวกันชนเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศ การแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งมีที่มาจากสามเหลี่ยมทองคำจึงได้มีความจริงจังขึ้นมา ทั้งนี้ เมื่อประกอบกับผลการศึกษาที่ได้จากในบทที่ 2 กรณีสหรัฐอเมริกาหันมาให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความมั่นคง และยังคงการคัดค้านทางลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตนอกเขตอิทธิพลในดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา เพื่อผลในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดจึงได้เกิดขึ้น โดยมีองค์การกลางของทั้งสองประเทศซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดเข้ามารับผิดชอบการดำเนินงานและประสานการทำงานให้เป็นไปตามนโยบายของทั้งสองประเทศ องค์กรเหล่านี้ที่สำคัญ ได้แก่ Office of National Drug Control Policy (ONDCP) , Drug Enforcement Administration (DEA) , International Narcotics and Law Enforcement Affairs (INL) , สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) และ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) เป็นต้น

องค์กรที่มีบทบาทในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา

องค์กรซึ่งรับผิดชอบในงานควบคุมและปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา มีอยู่หลายองค์กร แต่สำหรับองค์กรสำคัญที่มีหน้าที่โดดเด่นมีผลงานให้ปรากฏ และส่งผลให้เกิดความร่วมมือจากการประสานการทำงานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกรณีศึกษากับประเทศไทยเป็นอย่างมาก มีอยู่ 3 หน่วยงานหลัก คือ

- 1) สำนักงานนโยบายปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ONDCP)
- 2) หน่วยปราบปรามยาเสพติด (DEA)
- 3) ฝ่ายกิจการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ (INL)

สำหรับ 2 หน่วยงานแรก คือ ONDCP และ DEA จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงยุติธรรม (Department of Justice) ส่วน INL อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงการต่างประเทศ (Department of State) ซึ่งจะอธิบายให้เห็นถึงรูปแบบโครงสร้างและขั้นตอนการทำงานต่อไปในการร่วมมือควบคุมและปราบปรามยาเสพติดกับไทย

1. สำนักงานนโยบายปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

(Office of National Drug Control Policy - ONDCP)

สำนักงานนโยบายปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา เป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติด จัดตั้งขึ้นในปี 1988 โดยผลของกฎหมายต่อต้านยาเสพติด คือ "The Anty - Drug Abuse Act of 1988"¹ มีหน้าที่หลัก 4 ประการ ดังนี้

- กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และจัดความสำคัญโครงการควบคุมยาเสพติดแห่งชาติ
- ประสานงาน และกำกับดูแลการดำเนินงานยุทธศาสตร์การควบคุมยาเสพติด
- ให้คำแนะนำสภาพความมั่นคงแห่งชาติในด้านนโยบายควบคุมยาเสพติดแห่งชาติ
- เสนอแนะด้านการบริหาร และโยกย้ายบุคลากรให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานยุทธศาสตร์

ONDCP มีหน้าที่กำหนดนโยบายโดยรวม และจัดทำโครงการควบคุมปัญหายาเสพติดแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลดจำนวนผู้ติดยาเสพติด โรงงานที่ผลิต และรวมไปถึงการลักลอบซื้อขายยาเสพติด ซึ่งปัญหาเสพติดเหล่านี้เป็นสาเหตุในการก่ออาชญากรรมจนทำให้เกิดเป็นคดีต่าง ๆ และเกิดปัญหาต่อสุขภาพด้วย ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ ONDCP จึงได้จัดให้มีแผนการในการควบคุมปัญหาเสพติดแห่งชาติขึ้น ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานในลักษณะการพยายามชักชวนให้ทุก ๆ ฝ่ายของประเทศช่วยกันต่อต้านยาเสพติด พร้อมกับจัดสรรงบประมาณโดยความร่วมมือของในแต่ละท้องถิ่นและในแต่ละรัฐ อีกทั้งทำการประเมินผลและควบคุมดูแลทางด้านกฎหมายทั้งภายในและต่างประเทศ ในการพยายามต่อต้านยาเสพติดของแต่ละหน่วยงานสาขา พร้อมทั้งให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือ สนับสนุนกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของท้องถิ่นและรัฐ

¹ Thomas Jefferson, "Drug - Control Strategy : An Overview," <http://www.whitehouse.gov/policy/98ndcs/i.html>, (3/30/98 5:44 PM) : 2.

ผู้อำนวยการ ONDCP นั้น จะมีอำนาจประกาศเขตการลักลอบค้ายาเสพติดรุนแรง (high intensity drug trafficking area) ในพื้นที่ใด ๆ ของสหรัฐอเมริกาได้ ซึ่งจะยังผลให้พื้นที่นั้นได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นจากงบประมาณกลาง รวมทั้ง มีอำนาจสั่งการสับเปลี่ยนโยกย้ายบุคลากรกลาง (federal personnel) ได้ชั่วคราวด้วย และนอกจากผู้อำนวยการซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานแล้ว ONDCP ยังมีรองผู้อำนวยการ 2 คน ทำหน้าที่ด้านการลดอุปทาน 1 คน และด้านการลดอุปสงค์ 1 คน โดยจะมีผู้ช่วยผู้อำนวยการอีก 1 คน ทั้งนี้ ตำแหน่งผู้อำนวยการ รอง และผู้ช่วยผู้อำนวยการ จะได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีตามคำแนะนำและมติของวุฒิสภา²

สำหรับ ONDCP โดยหน้าที่แล้วจะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ภายในสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก เพื่อจัดทำนโยบายระดับประเทศ แต่ทั้งนี้ ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับภาระงานของไทยในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดในเรื่องของการจัดสรรเงินช่วยเหลือระหว่างประเทศ ซึ่ง ONDCP จะรวบรวมข้อมูล เหตุผล ความจำเป็นต่าง ๆ นำเสนอต่อวุฒิสภา เพื่อขออนุมัติเงินช่วยเหลือให้แก่ไทย และสำหรับหน่วยงานที่ให้ข้อมูลแก่ ONDCP เพื่อนำเข้าที่ประชุมสภา ก็คือ หน่วยที่ออกไปปฏิบัติการจริงในพื้นที่ อันได้แก่ DEA และ INL ซึ่งผู้ศึกษาจะกล่าวถึงรายละเอียดโดยส่วนใหญ่ มุ่งไปที่ 2 หน่วยงานนี้

2. หน่วยปราบปรามยาเสพติด

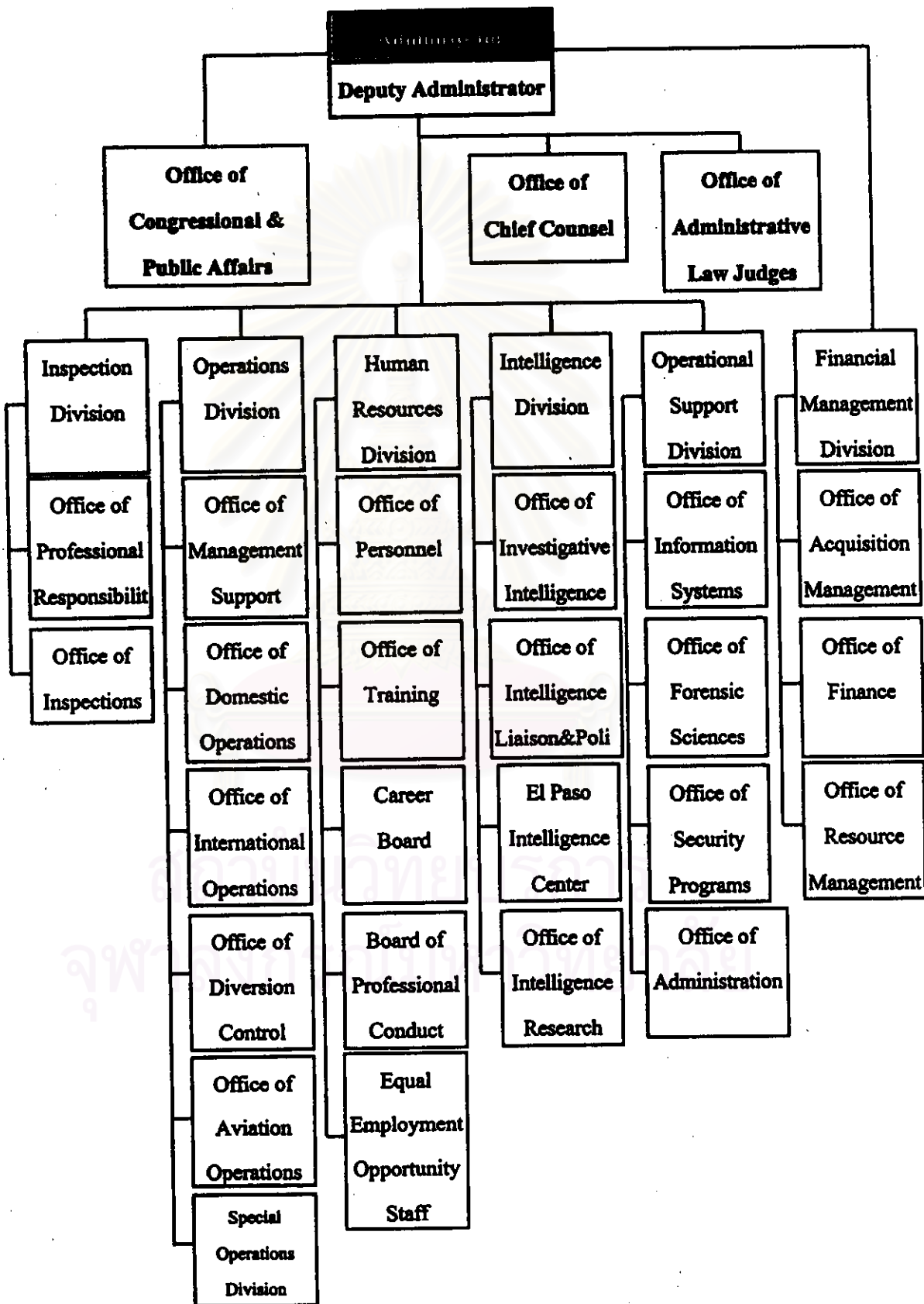
(Drug Enforcement Administration - DEA)

หน่วยปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกาดังขึ้นในปี 1973 เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทมากที่สุด ซึ่งรับผิดชอบในการปราบปรามยาเสพติดโดยตรง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบสวน สอบสวน และเตรียมการเพื่อดำเนินการยื่นฟ้องศาลในคดียาเสพติดที่สำคัญ โดยปฏิบัติงานทั้งระดับระหว่างรัฐและระหว่างประเทศ การบริหารระบบการข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งการควบคุมดูแลมิให้ผลิตภัณฑ์ยาต่าง ๆ ตลอดจนยาผิดกฎหมายรั่วไหลสู่ตลาด นอกจากนี้ DEA ยังรับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมด้านยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งของรัฐบาลกลาง ท้องถิ่น และต่างประเทศ โดยจัดการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรม ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. หรือจัดการฝึกอบรมในต่างประเทศ

² ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา ในการมีอกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน ป.ป.ส., มกราคม 2540, หน้า 1. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

แผนภูมิที่ 4.1

โครงสร้างหน่วยปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา (DEA)

ปัจจุบัน DEA มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประกอบด้วย สำนักงานหลัก (field divisions) 19 แห่ง สำนักงานตามเขตการปกครอง (district offices) 5 แห่ง และ สำนักงานทั่วไป (resident offices) 96 แห่ง ซึ่ง DEA จะปฏิบัติงานโดยประสานการทำงานกับ สำนักงานของรัฐและรัฐบาลกลางทั่วประเทศ นอกจากนี้ DEA ยังมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ใน สำนักงาน 60 แห่ง ใน 41 ประเทศทั่วโลก รวมทั้ง ประเทศไทย ซึ่งมีสำนักงาน DEA อยู่ 3 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และสงขลา

สำหรับ DEA ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในงานปราบปรามยาเสพติด ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ เข้ามาปฏิบัติการในไทย โดยจะประสานการทำงานร่วมกันเป็นปกติกับ สำนักงาน ป.ป.ส. และ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ DEA จะให้ความร่วมมือในด้านการข่าว และเงินช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ไทยเพื่อใช้ในการสืบสวน ติดตาม จับกุม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจะ ได้ศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการดำเนินงานในหัวข้อสุดท้ายต่อไป

3. ฝ่ายกิจการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ

(International Narcotics and Law Enforcement Affairs - INL)

ฝ่ายกิจการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เป็นหน่วยงานที่ ควบคุมนโยบายและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างประเทศ ซึ่งจะรับผิดชอบในการ ควบคุมนโยบายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมถึง โครงการ ต่าง ๆ เพื่อที่จะต่อต้านปัญหาอาชญากรรม และแก้ไขปัญหายาเสพติดแห่งชาติ หน่วยงานนี้ยังมี หน้าที่เป็นผู้พิจารณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกับประเทศต่าง ๆ เพื่อจัดปัญหาเสพติด โดย ทำการวางแผนและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับนานาชาติ ในการทำสนธิสัญญาร่วมกัน ตลอดจนทำงานร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ในเรื่องของยาเสพติดภายในประเทศอย่าง ใกล้ชิด และยังให้ความช่วยเหลือกับรัฐบาลของนานาชาติในการทำลายพืชเสพติดอย่างถอนราก ถอนโคน โดยจัดฝึกอบรมและจัดโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อการต่อต้านปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะ สำหรับ INL นี้ จะอยู่ในส่วนของ U.S. Department of State ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา³ มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในเรื่องการควบคุมปัญหายาเสพติด และปัญหา อาชญากรรม ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

³ U.S. State Department, The Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs., http://www.state.gov/www/global/narcotics_law/affairs.html, (4/1/98 8:38 PM) : 1.

เป้าหมายการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่สำคัญมี 2 ประการ คือ

1) ขยายความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคีด้วยวิถีทางการทูต เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น จากความตระหนักตรงกัน ในปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาค

2) ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโปรแกรม และดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสหรัฐอเมริกา รวมถึงตลอดถึงโครงการให้ความช่วยเหลือในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติตามพันธะระดับทวิภาคีในความตกลงร่วม กับรัฐบาลต่างประเทศ

สำหรับความร่วมมือกับไทยตามเป้าหมายการดำเนินงานทั้ง 2 ประการ ข้างต้นนั้น INL ได้ให้การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ไทยเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งพยายามผลักดันให้รัฐบาลไทยออกกฎหมายฟอกเงิน และยังได้ให้เงินช่วยเหลือสนับสนุนโครงการดำเนินงานควบคุมพืชเสพติดด้วยการพัฒนาพื้นที่และส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทน

เป้าหมายการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม ที่สำคัญมี 3 ประการ คือ

1) ต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมระหว่างประเทศที่มีเพิ่มขึ้น และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

2) เสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย และการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

3) สนับสนุนการดำเนินงานของ UN และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ด้วยการให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการต่อต้านกิจกรรมของอาชญากรรมระหว่างประเทศ⁴

โครงการความช่วยเหลือในการควบคุมยาเสพติดจากสหรัฐอเมริกา ที่ให้แก่ประเทศไทย นั้น ส่วนใหญ่ได้รับผ่านหน่วย INL ทั้งสิ้น โดย INL ได้จัดตั้งแผนกกิจการด้านยาเสพติด (Narcotics Affairs Section - NAS) ประจำสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ทำหน้าที่ประสานงานและพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านยาเสพติดแก่ประเทศไทย ทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิชาการมาตั้งแต่ปี 1974⁵

⁴ U.S. State Department, INL Mission Statement, http://www.state.gov/www/global/narcotics_law/mission.html, (4/1/98 8:35 PM) : 2.

⁵ ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน ป.ป.ส., หน้า 1. (เอกสาร ไม้ตีพิมพ์เผยแพร่)

ในเรื่องการหามาตรการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ปฏิบัติควบคู่ไปกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา นั้น มาตรการหนึ่งที่สหรัฐอเมริกาได้นำมาใช้และกำหนดออกมาเป็นนโยบายของประเทศเพื่อให้เกิดพัฒนาการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ คือ พัฒนาการทางด้านกฎหมาย ซึ่งจะนำมาใช้กับผู้กระทำผิด สำหรับกฎหมายที่ถูกบัญญัติให้มีขึ้นเพื่อใช้บังคับในการยึดทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำของผู้กระทำผิด คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน หรือการป้องกันและปราบปรามการปกปิด หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่ง INL ก็ได้พยายามผลักดันให้ทุกประเทศรวมทั้งไทยมีกฎหมายนี้ออกมาบังคับใช้

แนวคิดในเรื่องการให้รัฐบาลต่าง ๆ มีบทบาทปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากบทบาทของอาชญากรรมทางการเงิน โดยเฉพาะกระบวนการในการสร้างรายได้จากอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ ขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งได้นำรายได้อันมหาศาลเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินในระบบของสถาบันการเงินในตลาดการเงิน ที่นอกเหนือจากความต้องการจะแสดงว่าเป็นเงินที่ได้มาอย่างถูกต้องโดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมแล้ว ในบางกรณียังก่อให้เกิดกำไรเพิ่มขึ้นมาจากกระบวนการในการฟอกเงินโดยผ่านสถาบันการเงินต่าง ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าว ยังจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดมีการกระทำอาชญากรรมที่ผิดกฎหมาย เพื่อก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนมาก แล้วนำเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน ดังนั้น จึงได้เกิดความคิดที่จะยับยั้งการกระทำลักษณะนี้ ด้วยวิธีการสืบหาแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด แล้วให้อำนาจรัฐในการยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้น หรือการทำให้เงินหรือทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน แต่อย่างไรก็ตามรายได้และกำไรของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดนี้ ถ้ามีจำนวนมากขึ้นเท่าไร ความตลับซับซ้อนของกระบวนการในการฟอกเงินก็จะมีความซับซ้อนมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งได้ส่งผลให้ความคิดในเรื่องการสืบหาแหล่งที่มาของเงิน หรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด มีความตลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน และจากหลักการในเรื่องการสืบหาแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องการสร้างกระบวนการที่จะทำให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของเงินหรือทรัพย์สิน โดยการสร้างกระบวนการที่จะเข้าถึงและมีการวิเคราะห์ถึงข้อมูลดังกล่าว รวมทั้ง กระบวนการที่จะนำส่งข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์แล้ว (Analysis Product) จะถูกนำมาปฏิบัติโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Agency) เพื่อดำเนินการกับเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือที่ผ่านกระบวนการฟอกมาแล้วทั้งหมดให้ตกเป็นของรัฐ และสกัดกั้นไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์จากเงินหรือทรัพย์สินนั้น อันจะเป็นการลดแรงจูงใจอย่างมหาศาลไม่ให้

มีการกระทำอาชญากรรม และด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้จึงทำให้รัฐบาลในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสหรัฐอเมริกา ออกบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินออกมาไว้บังคับ^๑

ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงเงินรายได้ โดยกระบวนการในการสร้างรายได้จากอาชญากรรม โดยเฉพาะขบวนการค้าขนสาคติระหว่างประเทศนั้น นับเป็นตัวกระตุ้นอย่างรุนแรงที่ทำให้เกิดการลักลอบค้าขนสาคติมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้ทำให้สหรัฐอเมริกาตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องยับยั้งการกระทำดังกล่าว โดยวิธีการตีบทลงโทษที่มาจากเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิด ความคิดในเรื่องการให้อำนาจรัฐในการยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สิน หรือการทำให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน สหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มให้มีการกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินที่ใช้อยู่ในสหรัฐอเมริกา ก็ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเป็น 2 ฉบับหลัก คือ Bank Secrecy Act ใน ค.ศ.1970 และ Money Laundering Act ใน ค.ศ.1986 โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 3 หน่วยงาน คือ

1) Financial Crime Enforcement Network (FINCEN) ตั้งกักกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินให้แก่หน่วยงานผู้ปฏิบัติ เช่น DEA เป็นต้น

2) Money Laundering Section ซึ่งอยู่ใน Criminal Division ตั้งกักกระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบโดยตรงในส่วนที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน และมีหน้าที่สำคัญในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการริบและแบ่งปันทรัพย์สิน ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยก็ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานของไทยในเรื่องแนวทางดำเนินการริบทรัพย์สินระหว่างกัน เช่น การประสานงานในเรื่องการยึดทรัพย์สินของ นายทอง ศิริบริหารพงษ์ หรือ ป.เป็ด อันนำมาสู่พยานหลักฐาน และกลายเป็นคดีประวัติศาสตร์คดีแรกที่ไทยได้ให้ความร่วมมือระหว่างประเทศกับสหรัฐอเมริกา ในการส่งตัวคนสัญชาติไทยที่ถูกกล่าวหาว่าไปกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ให้ไปรับการตัดสินพิจารณาคดียังประเทศสหรัฐอเมริกา ตามสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

3) The Office of the Financial Enforcement ตั้งกักกระทรวงการคลัง มีหน้าที่ทำความเข้าใจกับสถาบันการเงินเพื่อให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย

^๑ สุทธิชัย จิตรวาณิช, "กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา," กฎหมาย 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2538) : 151 - 152.

แนวคิดในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา ได้นำมาสู่พัฒนาการในด้านกฎหมายระหว่างประเทศ โดยถูกกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ปี 1988 ซึ่งได้ส่งอิทธิพลถึงประเทศไทย โดยที่ระดับผู้บริหารประเทศได้ให้ความสนใจต่อกฎหมายนี้ และต่อมาได้มีการบัญญัติออกมาบังคับใช้สอดคล้องกับกฎหมายของอเมริกา เพื่อส่งผลกระทบต่อความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้เกิดพัฒนาการมากยิ่งขึ้นในการปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมในทุกขั้นตอนกระบวนการ และทุกช่องทางโอกาสของการกระทำผิด เพื่อเป็นการทำลายเครือข่ายขององค์กรที่ขึ้นมาท้าทายอำนาจรัฐค้ำเช่นขบวนการค้ายาเสพติด

นอกเหนือจาก 3 หน่วยงานหลัก คือ ONDCP, DEA และ INL ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และหน่วยงานทางการเงินที่สนับสนุนหน่วยปราบปรามในการรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว ภายในสหรัฐอเมริกายังมีหน่วยงานที่มีส่วนช่วยเหลือในการร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งโดยหน้าที่หลักด้วยวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง และโดยหน้าที่ทั่วไปที่ต้องปฏิบัติ หน่วยงานเหล่านี้ที่สำคัญ ได้แก่

- 1) หน่วยสืบสวนสอบสวนกลาง (Federal Bureau of Investigation - FBI) ภายใต้กระทรวงยุติธรรม หน่วย FBI ได้รับมอบอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดซึ่งมีลักษณะเป็นขบวนการอาชญากรรม ทั้งนี้ เพื่อให้การสืบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2) กรมศุลกากร (U.S. Customs) มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันการนำเข้าสินค้าซึ่งผิดกฎหมายของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งยาเสพติด โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบที่มีการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ก็จะสามารถทำการจับกุมและยึดของกลางไว้จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ DEA จะเข้ามารับเรื่องไปดำเนินการต่อ
- 3) หน่วยงานรับผิดชอบในการวิจัยปัญหายาเสพติด (National Institute of Drug Abuse - NIDA) ภายใต้กระทรวงสาธารณสุขและบริการสังคม (Department of Health and Human Services) มีหน้าที่รับผิดชอบในการวิจัยปัญหายาเสพติด เพื่อค้นหาวิธีการ รูปแบบ และมาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเน้นทางด้านป้องกันการขานยาเสพติด การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

นอกจากนี้ กฎหมาย National Security Decision Directive ซึ่งลงนามโดยประธานาธิบดี เรแกน ในปี 1986 ยังให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในการใช้ยุทธโรปรณ์เพื่อ การปราบปรามยาเสพติดไว้ด้วย' ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้นกว่าเดิม โดยมองเกี่ยวกับไปจนถึงเรื่องความมั่นคงที่จำเป็น ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากทางทหาร ซึ่งต่อมาสหรัฐอเมริกาก็ได้ขยายวิธีการดำเนินงานไปสู่ ความร่วมมือเพื่อการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด โดยการให้ความช่วยเหลือในต่างประเทศ ด้วยวัตถุประสงค์จะสกัดกั้นการนำเข้า ทั้งนี้ หากย้อนกลับไปดูตารางที่ 1.2 จะเห็นชัดเจนถึงจำนวน เงินช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาให้แก่ไทยที่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมากนับตั้งแต่ปี 1987 เป็นต้นมา ซึ่งเป็น ปีจุดเริ่มต้นแห่งการศึกษาในครั้งนี และเนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศ ดังนั้น นอกจากการดำเนินงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสหรัฐอเมริกาคงที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังได้มี องค์การระดับโลกที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอีก 2 องค์การ คือ

1) United Nations (UN) ซึ่งปฏิบัติการ โดยการทำงานของ United Nations International Drug Control Programme (UNDCP) เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการควบคุมปัญหายาเสพติดของประเทศสมาชิกให้เป็นไปอย่างพร้อมเพรียงและเป็นทิศทางเดียวกัน หลักการทำงานก็เพื่อจะร่วมมือกับประชาชนชาวโลกรับมือกับปัญหายาเสพติด รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนในส่วนท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของโลก โดย นำเสนอข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์ปัญหา และทำลายล้างยาเสพติด

2) องค์การตำรวจสากล หรือ Interpol เป็นองค์การกลางระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ และบังคับการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ ในส่วนที่ เกี่ยวกับทางคดีอาญาของตำรวจในประเทศทั้งหลาย โดยเฉพาะในเรื่องของการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

องค์การที่มีบทบาทในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดของไทย

องค์การซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในงานควบคุม งาน ป้องกัน และงานปราบปรามยาเสพติดของไทย มีหลายองค์การเหมือนดังในสหรัฐอเมริกา แต่

¹ "หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา และ ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลไทย," ป.ป.ส., 2533, หน้า 2. (เอกสาร ไม้ตีพิมพ์เผยแพร่)

สำหรับองค์กรที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมและปราบปราม และประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศ มีอยู่ 2 หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) และ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ป.ส.) ซึ่งมีโครงสร้างและรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

เป็นหน่วยงานระดับกรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2519 ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง ในการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือทั้งภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีส่วนสำคัญในการรื้อนำหลักคิด ส่งเสริม และสนับสนุนให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ มีลักษณะเป็นการแก้ไขปัญหามององค์รวม เน้นการกำหนดทิศทาง จัดวางและพัฒนาระบบงาน ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาการ ข้อมูลและบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีระบบ ทั้งนี้ มีอำนาจหน้าที่และบทบาทสำคัญสรุปได้ คือ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ส.

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และ กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้ง งานเลขานุการของคณะกรรมการที่ปรึกษาและอนุกรรมการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่งตั้ง หรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้ง
- 3) ปฏิบัติราชการอื่นใดตามที่กฎหมายให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

บทบาทของสำนักงาน ป.ป.ส.

- 1) เป็นหน่วยประสานนโยบายและแผน
- 2) เป็นหน่วยประสานการปฏิบัติงาน
- 3) เป็นหน่วยสนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร และวิชาการ

4) เป็นหน่วยปฏิบัติสำหรับงานด้านประชาสัมพันธ์ต่อต้านยาเสพติด งานบริหาร โครงการที่มีลักษณะเป็นโครงการทดลองหรือโครงการนำร่อง (Pilot Project) และงานตามภารกิจ ที่กฎหมายระบุให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

5) เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

6) เป็นหน่วยงานพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของประเทศและภูมิภาค

7) เป็นหน่วยงานในการควบคุม ตรวจสอบและกำกับ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

8) เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน กำกับ ดูแล และให้ความเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะด้านงบประมาณการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศ

นับตั้งแต่ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ก่อตั้งขึ้น ปรากฏว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทย จากที่เคยกระจัดกระจายไร้ทิศทางก็ค่อยเป็นระบบขึ้นมาตามลำดับ สำนักงาน ป.ป.ส. มีบทบาท สำคัญต่อการกำหนด พัฒนาแนวความคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศ ด้วยการกำหนด องค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ บุคคล ศัตรู และสถานะแวดล้อม โดยนำความสัมพันธ์ของทั้ง 3 องค์ประกอบมาเป็นข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในการลดความต้องการยาเสพติด การลดปริมาณของยาเสพติดในท้องตลาด และการควบคุมสถานะแวดล้อม จนได้มีการ พัฒนามาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็น 4 มาตรการ ซึ่งจะต้องสอดคล้องประสานสัมพันธ์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันได้แก่ มาตรการด้านการควบคุมพืชเสพติด มาตรการด้านการ ปราบปรามยาเสพติด มาตรการด้านการป้องกันยาเสพติด และมาตรการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ยังเป็นหน่วยงานหลักของไทยที่ ทำหน้าที่ในการประสานงานกับต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะกับสหรัฐอเมริกา

สำนักงาน ป.ป.ส. นั้น จะมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

¹ เอกสารแนะนำ สำนักงาน ป.ป.ส., สำนักนายกรัฐมนตรี, 2541, หน้า 2 - 3.

² เพิ่มพงษ์ เชาวถิต, "สิบปี ของสำนักงาน ป.ป.ส.," วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. 4 (มีนาคม - สิงหาคม 2530) : 7 - 8.

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)
(ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519)

- โครงสร้างคณะกรรมการ (ตามมาตรา 5)

(1) นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
(5) อัยการสูงสุด	กรรมการ
(6) อธิบดีกรมตำรวจ	กรรมการ
(7) อธิบดีกรมศุลกากร	กรรมการ
(8) เลขาธิการ ป.ป.ส.	กรรมการ
- (9) - (14) กรรมการอื่นที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกิน 6 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

- อำนาจและหน้าที่คณะกรรมการ (ตามมาตรา 13) โดยย่อ

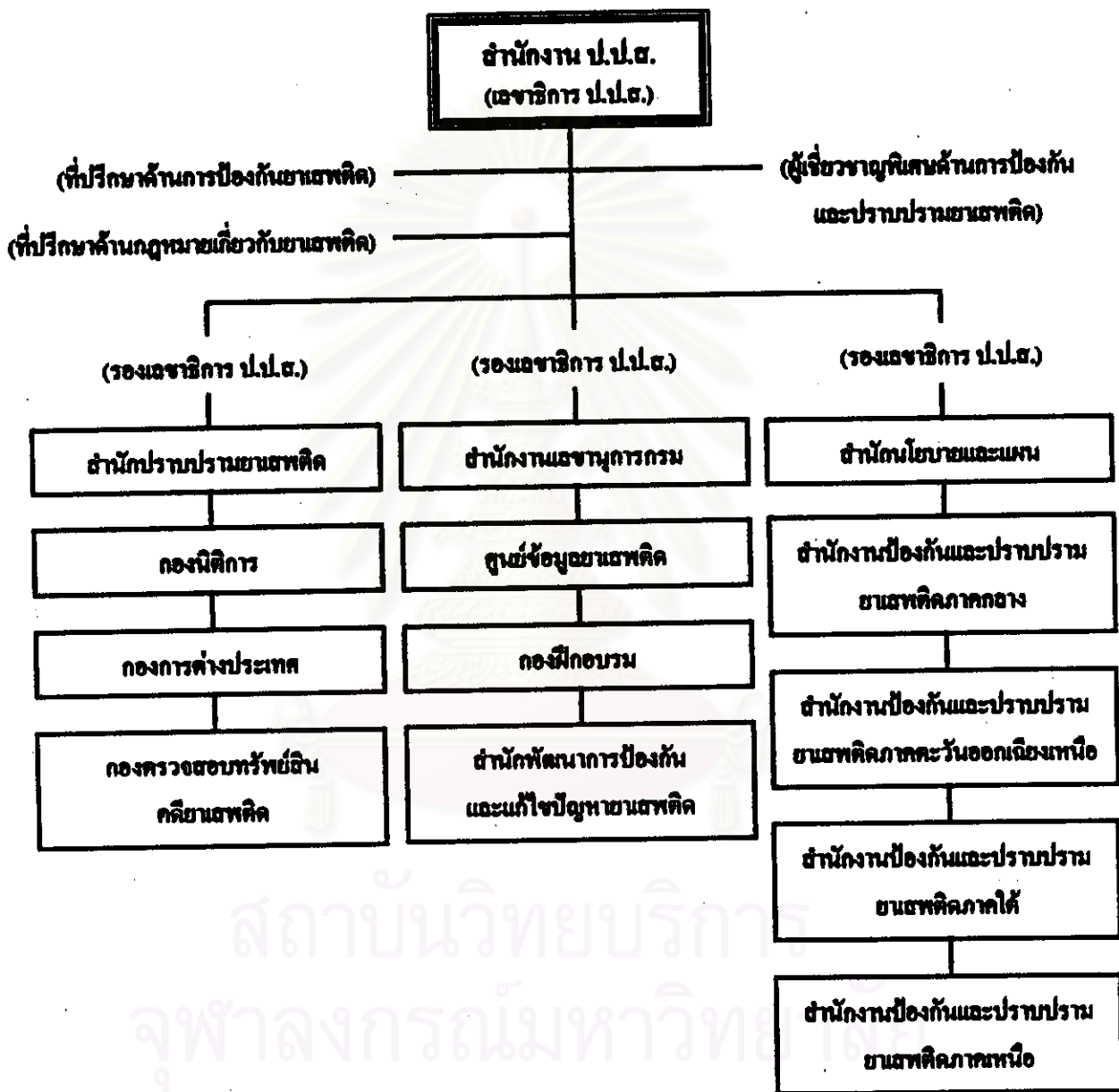
- (1) กำหนดแผนงานและมาตรการ
- (2) ควบคุมการสืบสวน สอบสวน และการฟ้องคดี
- (3) วางโครงการ ดำเนินการ ตลอดจนส่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ
- (4) ควบคุม เฝ้าระวัง และประสานการปฏิบัติหน้าที่
- (5) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
- (6) ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษา
- (7) พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน¹⁰

¹⁰ สำนักงาน ป.ป.ส., รายงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย ประจำปี 2534, หน้า 10 - 11.

แผนภูมิที่ 4.2

โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(Office of the Narcotics Control Board)

หมายเหตุ : โครงสร้างปัจจุบัน ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน ป.ป.ต. พ.ศ.2535

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานข้าราชการรัฐมนตรี, 2541.

2. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.)

เป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2535 มีภารกิจดำเนินการปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้ารายใหญ่ ขำขงาน ผู้สนับสนุน เพื่อให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศถูกจำกัด อยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ โดยภารกิจหลักมุ่งเน้นในการสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดในกลุ่มผู้ผลิต ผู้ถือใบอนุญาตนำเข้า ผู้ส่งออก และผู้ค้ารายใหญ่ ที่มีการกระทำในลักษณะเป็นองค์กร อาชญากรรมและขบวนการ นอกจากนี้ ยังปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายอำนวยการของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติในการวางแผนแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่¹¹ ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ภารกิจของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

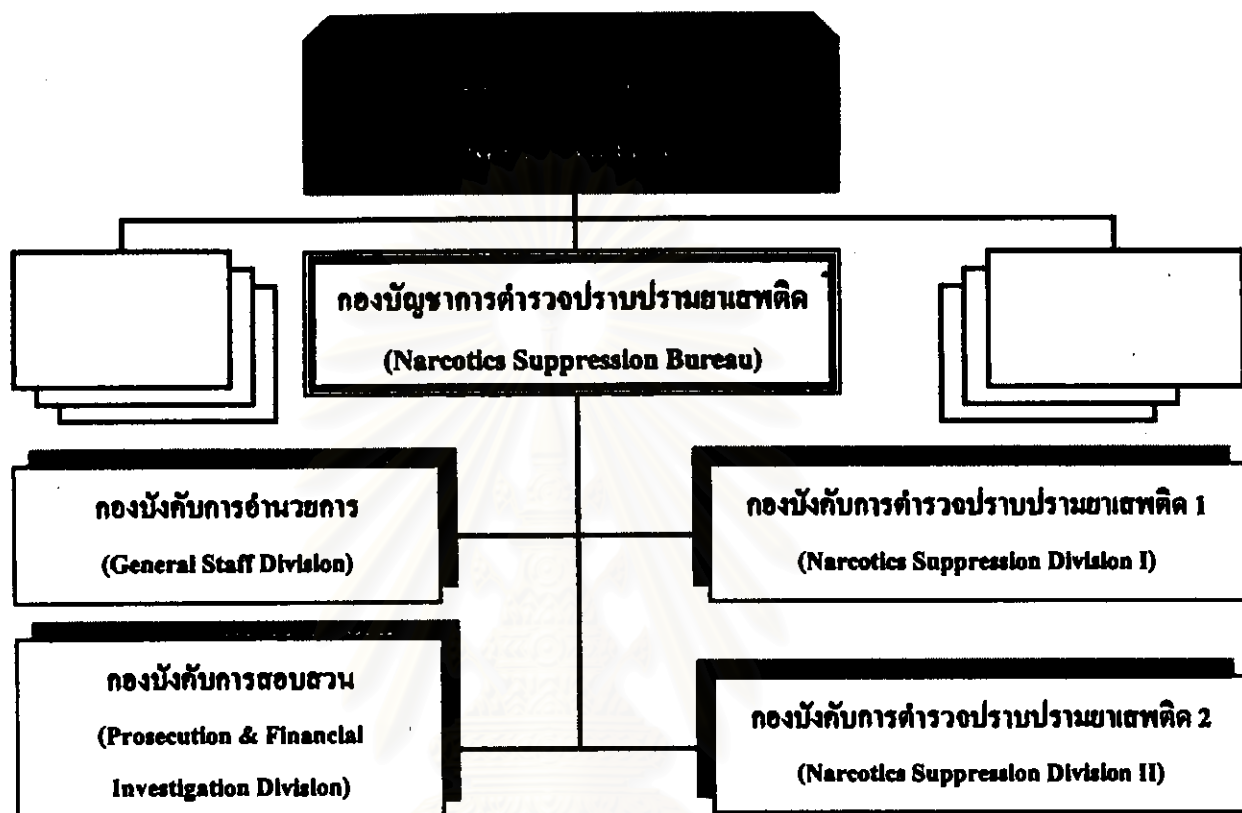
ภารกิจของกรมตำรวจและกองบัญชาการตำรวจ ปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	ภารกิจของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
1 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค	1 สืบสวนปราบปรามขำขงาน ผู้ผลิต ผู้ค้ารายใหญ่
2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนเฉพาะกิจ	2 สืบสวนปราบปรามตามคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน	3 สืบสวนปราบปรามตามที่ได้รับภารกิจหรือการแจ้งข่าวต่าง ๆ
4 ทำค่าของงบประมาณสำหรับงานป้องกันปราบปราม	4 สืบสวนปราบปรามตามที่สถานทูตต่างประเทศร้องขอ
5 แสวงหาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ	5 สืบสวนปราบปรามตามที่ตำรวจสากลร้องขอ
6 พัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรม	
7 เป็นศูนย์ข่าวกรองยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	
8 สนับสนุนข่าวให้หน่วยปราบปราม	
9 สนับสนุนเงินค่าข่าวและเงินล่อซื้อยาเสพติด (รายใหญ่)	

ที่มา : กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2540.

¹¹ ตำรวจปราบปรามยาเสพติด, กองบัญชาการ. เอกสารประกอบการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ. กรุงเทพฯ : กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2540, หน้า 1.

แผนภูมิที่ 4.3

แผนผังแสดงโครงสร้าง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

สำหรับอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง สามารถนำมาสรุปภารกิจหลักของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดได้ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามด้วยบทกฎหมายอื่นอันเป็นความคิดเกี่ยวกับยาเสพติด และตามบทกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาทั่วราชอาณาจักร
- 2) ดำเนินการเพื่อให้มีการยึด หรืออายัดตามกฎหมายเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- 3) ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั่วราชอาณาจักร
- 4) อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั่วราชอาณาจักร
- 5) ติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

7) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย¹²

ในประเทศไทย นอกจาก 2 หน่วยงานหลักข้างต้น ที่ดำเนินการในลักษณะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วยรูปแบบต่าง ๆ ภายในประเทศโดยอาศัยเงินทุนช่วยเหลือสนับสนุนจากภายนอกแล้ว ยังมีหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการปราบปรามระหว่างประเทศ เพื่อประสานการทำงานให้เป็นไปอย่างค่องเนื่องอีกหลายหน่วยงาน อาทิเช่น กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และกองกำกับการตำรวจตากด ซึ่งจะรับผิดชอบในเรื่องการขนส่งสินค้าที่ผิดกฎหมาย การตรวจสอบบุคคลเข้า-ออกประเทศ และเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ดังนี้ เมื่อได้ทราบถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดแล้ว การศึกษาถึงนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขปัญหายาของทั้งสองประเทศ ซึ่งจะให้รายละเอียดถึงวิธีการแก้ไขปัญหายาในรูปแบบต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ อันนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา จึงเป็นเรื่องที่จะต้องกล่าวถึงต่อไป

ความร่วมมือในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา นั้น จะเริ่มจากข้อมูลและรายงานเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดที่สหรัฐอเมริกาได้รับ ซึ่งจะถูกนำไปพิจารณาในวุฒิสภา และกำหนดออกมาเป็นนโยบายในส่วนของกรมปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ซึ่งเกิดโดยการวางแนวทางปฏิบัติของ ONDCP ที่รวมถึงการจัดสรรจำนวนเงินงบประมาณที่จะนำไปใช้ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานควบคุมและปราบปรามของไทย ซึ่งข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ในไทย และความเป็นไปเกี่ยวกับยาเสพติดในภูมิภาคที่สหรัฐอเมริกาได้รับ โดยส่วนใหญ่จะได้อมาจากหน่วยปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา คือ DEA ที่จะจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานในพื้นที่จริง เพื่อสังเกตการณ์ความเคลื่อนไหวและประสานการทำงานร่วมกับเจ้าของพื้นที่ ทั้งนี้ ข้อมูลสำคัญที่ DEA ได้ส่งให้ทางการสหรัฐอเมริกาได้รับทราบ ก็ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ความต้องการเงินทุนความช่วยเหลือ รวมทั้งรายชื่อกลุ่มขบวนการผู้ค้ายาเสพติด เช่น ได้เคยมีการรายงานข้อมูลว่า “ขบวนการค้ายาเสพติดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอยู่ 70

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

กลุ่ม โดยกลุ่มว่าเป็นกลุ่มผู้ผลิตและค้ายาเสพติดกลุ่มใหญ่สุดที่มีเงินหมุนเวียนถึงปีละ 1,000 ล้านบาท¹³ เป็นต้น นอกจากนี้ การที่ DEA ได้ให้ข้อมูลไปยังสหรัฐอเมริกาว่า แหล่งผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในเขตรัฐฉานของพม่า อันเป็นที่ปิดครองของชนกลุ่มน้อย คือ วั กอ กั้ง และ ไทใหญ่ โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของนักค้ายาเสพติดและเครือข่ายได้ใช้เป็นสถานที่ติดต่อและนัดหมายเพื่อการดำเนินขบวนการนอกกฎหมาย ก็ได้ทำให้สหรัฐอเมริกาให้ความสนใจที่จะเสนอความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่ไทย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดทั้งภายในประเทศ และบริเวณแนวชายแดนไทย - พม่า

สหรัฐอเมริกานั้น หลังจากได้รับทราบข้อมูลแหล่งผลิตยาเสพติดในต่างประเทศ ประกอบปัญหาการเป็นประเทศผู้บริโภครวม ซึ่งก่อให้เกิดขบวนการค้าและดำเนินขบวนการเข้าสู่ประเทศ จึงได้มีการสรุปถึงปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นว่า เป็นปัญหาที่มีเครือข่ายโยงใยที่ยุ่งยากซับซ้อนต่อการปราบปราม การสืบเสาะหาแหล่งที่มาเพื่อทำลายขบวนการค้าไม่สามารถจะลดปริมาณยาเสพติดที่แพร่กระจายออกไปได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องอาศัยความร่วมมือเพื่อทำลายเครือข่ายโยงใยในแต่ละประเทศซึ่งเชื่อมโยงไประหว่างประเทศให้ได้ทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่จากประเทศผู้ผลิตซึ่งจะมีสายใยไปยังประเทศที่เป็นทางผ่านจนถึงประเทศผู้เสพ เช่น เฮโรอีนจากสามเหลี่ยมทองคำที่จะถูกขนผ่านประเทศไทย จีน ลาว กัมพูชา เวียดนาม ไปยังยุโรปและสหรัฐอเมริกา เป็นต้น¹⁴

ความร่วมมือระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา ในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดจึงได้เกิดขึ้น เมื่อนโยบายของสองประเทศสามารถประสานเข้ากันได้และต่างได้รับผลประโยชน์จากการให้ความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งจะศึกษาต่อไปว่า นโยบายร่วมกันและความร่วมมือที่เกิดขึ้นได้ดำเนินไปในลักษณะใด

นโยบายร่วมกันของไทยและสหรัฐอเมริกาที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด

จากสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความรุนแรงมากขึ้นกว่าในอดีต และมีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้นอันเนื่องมาจากขบวนการค้ายาเสพติดที่มีการดำเนินงานข้าม

¹³ สุวัฒน์ กิขุนทด, "วังแดงผลิตยาฮีสงเข้าไทย," ผู้จัดการ (8 มิถุนายน 2541)

¹⁴ ไครร์ดน์ ธนทรประภัสสร, "มาด้านยาเสพติดกันเถอะ," เดลินิวส์ (16 มิถุนายน 2541).

ประเทศ ได้ให้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าปัญหาสุขภาพจิตมิใช่ปัญหาของประเทศใดประเทศหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การค้า และการขนส่ง ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามไม่อาจดำเนินไปได้โดยลำพัง หากแต่จะต้องมีการร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเป็นไปอย่างสอดคล้องประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และสำหรับสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเป็นอย่างมาก ก็ได้แสวงหาและเสนอความช่วยเหลือให้แก่ประเทศต่าง ๆ เพื่อผลในการปราบปรามอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังที่ ประธานาธิบดีบิล คลินตัน ได้กล่าวต่อที่ประชุมประจำปี 2541 ขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยปัญหาและสถานการณ์ยาเสพติดโลก ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงนิวยอร์ก ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน 2541 ความตอนหนึ่งว่า

“...การต่อสู้กับปัญหายาเสพติดในโลกปัจจุบัน หมายถึง การต่อสู้กับขบวนการ หรือองค์กรที่มีผลประโยชน์จำนวนมหาศาลกว่า 400,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งแน่นอนว่าขบวนการหรือองค์กรดังกล่าวนี้ย่อมมีระบบการจัดการที่ทันสมัยและรุดหน้าอย่างมาก ด้วยเหตุนี้การที่นานาชาติจะต่อสู้ด้านทนายกับขบวนการนี้ได้ นั้น ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกประเทศจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง...”¹⁵

นอกจากนี้ ประธานาธิบดีบิล คลินตัน ยังได้ประกาศนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้อย่างชัดเจนว่า สหรัฐอเมริกาจะต้องเอาชนะยาเสพติดให้ได้ ซึ่งเมื่อดูจากสถิติผลการดำเนินงานที่ผ่านมาก็นับว่าประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ นับจากปี 1979 เป็นต้นมา ปริมาณยาเสพติดในสหรัฐอเมริกาค้นน้อยลงไปถึง 49% และหากนับจากปี 1985 ช่วงระหว่างเวลาที่สหรัฐอเมริกามีการปรับทัศนคติด้านความมั่นคง โดยได้เริ่มให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศ พร้อมทั้ง แสวงหาความร่วมมือจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในดินแดนแหล่งผลิตเพื่อผลในการสกัดกั้นและตัดเส้นทางลำเลียง จึงทำให้การดำเนินงานในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดมีความจริงจังขึ้น สอดคล้องกับนโยบายที่เปลี่ยนไป และได้ทำให้ปริมาณยาเสพติดที่เข้าไปแพร่ระบาดในสหรัฐอเมริกามีปริมาณลดลงถึง 70%¹⁶ ซึ่งสถิติตัวเลขแห่งความสำเร็จดังกล่าว จะได้ศึกษาในหัวข้อสุดท้ายว่าเกิดจากอะไร มีรูปแบบและวิธีปฏิบัติอย่างไร

¹⁵ พรพิมล ศรีโชติ และคณะ, การศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ถวาย พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม, หน้า 25.

¹⁶ ไครร์ตัน สุนทรประภัสสร, “มาด้านยาเสพติดกันเถอะ,” เดลินิวส์ (16 มิถุนายน 2541).

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะเฮโรอีน ซึ่งมีที่มาจากพม่า ตามรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 เมื่อประกอบรายงานของ DEA ที่ระบุว่า พม่าผลิตเฮโรอีน ได้กว่า 80% ของผลผลิตฝิ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด โดยคิดเป็น 60% ของเฮโรอีน ที่ออกสู่ตลาดโลก และยังมีข้อมูลทางสถิติรายงานให้รัฐบาลได้ทราบถึง ปริมาณเฮโรอีนที่จำหน่าย อยู่ในนครนิวยอร์กว่ามีที่มาจากพม่าถึง 75% ข้อเท็จจริงเหล่านี้ จึงทำให้ปัญหาเสพติดเป็นปัญหา ใหญ่ที่สหรัฐอเมริกาตระหนักถึง และพยายามหามาตรการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาตรการหนึ่ง ที่นำมาใช้ก็คือ การทุ่มเงินงบประมาณจำนวนมากเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด¹⁷ โดยจำนวน งบประมาณดังกล่าวก็ได้มีการจัดสรรให้ความช่วยเหลือในต่างประเทศรวมทั้งประเทศไทย

การตระหนักถึงปัญหายาเสพติดของสหรัฐอเมริกานั้น ได้ทำให้มีการดำเนินกลยุทธ์ทุกวิถี ทางเพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดภายในประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากมีการใช้เงินเพื่อการ ดังกล่าวมากกว่า 30,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁸ ด้วยโครงการระดับประเทศในวิธีการหลากหลายที่ ถูกนำมาใช้ได้ครบและสอดคล้องกับวิกฤตยาเสพติด และในขณะที่สหรัฐอเมริกาได้ใช้ความพยายาม ลดปริมาณความต้องการยาเสพติดภายในประเทศ แต่ในอีกด้านหนึ่งผลผลิตฝิ่นของโลกกลับมี ปริมาณเพิ่มขึ้น โดยเป็นที่ทราบกันว่าผลผลิตฝิ่นส่วนใหญ่มาจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีพม่า เป็นประเทศผู้ผลิตสำคัญ เหล่านี้พิสูจน์ให้เห็นว่าแผนการลดความต้องการยาเสพติดของสหรัฐ- อเมริกาเพียงประเทศเดียว ยังไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องดำเนินการในทุกรูปแบบทุกวิถีทาง โดยการจัดหาแผนงาน โครงการความร่วมมือต่าง ๆ จากทุกประเทศร่วมกัน และโดยเฉพาะยาเสพติดประเภทเฮโรอีนซึ่งแปรสภาพมาจากฝิ่นที่ได้มีการ ถักตอปล้ำเพียงครั้งละมาก ๆ มีการจัดตั้งเป็นขบวนการอันลับซับซ้อนมีเครือข่ายโยงใยดำเนินการ ในหลายประเทศ ยิ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศที่เกี่ยวข้องมาเป็นกลไกดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้การควบคุมและปราบปรามปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐบาลสหรัฐอเมริกาในอดีตโดยภารกิจของ ONDCP นั้น ได้เคยให้ความช่วยเหลือ ด้านการเงินแก่ประเทศพม่าเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยในช่วงระหว่างปี 2527 - 2531 คิดเป็นมูลค่าถึง 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁹ ซึ่งต่อมาหลังเกิดเหตุการณ์ระเบิดทิธาธิมนุชชน เมื่อพม่า

¹⁷ อูร วรศักดิ์ทิพย์, "ทหารพม่าจับมือขุนต๋าค้าเฮโรอีนนำเม็ดเงินที่ได้ไปซื้ออาวุธ," เดอะ เนชั่น รายสัปดาห์ (6 มิถุนายน 2540).

¹⁸ เรื่องเดียวกัน.

ทำการปราบปรามนักศึกษาและประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลทหาร ประกอบกับความล้มเหลวในการปราบปรามการค้ายาเสพติด ที่นายโรเบิร์ต เอส เทลเลอร์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ ฝ่ายกิจการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ ผู้ควบคุมดูแล INL ได้กล่าวหารัฐบาลพม่าว่าส่งเสริมให้เกิดกระบวนการค้ายาเสพติด และได้ผลกำไรโดยตรงจากการค้ายาเสพติด” ดังนี้ สหรัฐอเมริกาจึงได้ยุติการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่พม่าด้วยการเสนอของ ONDCP ที่ให้ปรับเปลี่ยนนโยบายของฝ่ายบริหารที่มีต่อพม่า นอกจากนี้ ข้อมูลจาก DEA ก็ยังระบุว่า นับแต่พม่าถูกปกครองด้วยรัฐบาลทหาร ปริมาณของเฮโรอินจากพม่าที่ส่งเข้าไปจำหน่ายในสหรัฐอเมริกาได้ทวีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นถึงอีกหนึ่งเท่าตัว²⁰ ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับพม่าจึงได้ตกต่ำลงไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกรณีของขุนต่ำ ซึ่งก่อนที่ขุนต่ำจะประกาศวางอาวุธยอมจำนนต่อรัฐบาลพม่า นั้น คณะขุนในเมืองบรูคลิน มลรัฐนิวยอร์ก ได้ฟ้องร้องดำเนินคดีต่อขุนต่ำในเดือนธันวาคม 2532 ด้วยข้อหาลักลอบนำเฮโรอินเข้าสหรัฐอเมริกา จำนวน 10 คติ น้ำหนักรวมถึง 1,000 ตัน²¹ ซึ่งต่อมาเมื่อขุนต่ำได้มอบตัวต่อรัฐบาลพม่า DEA ก็ได้ประสานขอนำตัวไปพิจารณาในสหรัฐอเมริกา แต่ปรากฏว่า รัฐบาลพม่าปฏิเสธที่จะส่งตัวให้ตามที่สหรัฐอเมริการ้องขอ จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับพม่ากลับเลวร้ายลงยิ่งขึ้น และต่อมา ด้วยความต้องการนำนักค้ายาเสพติดที่ลักลอบนำเฮโรอินเข้าสหรัฐอเมริกา ไปพิจารณาคดีตามกฎหมายที่นิวยอร์ก วุฒิสภาของสหรัฐอเมริกาจึงได้อนุมัติให้เงินรางวัลนำจับ จำนวน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 80 ล้านบาท แก่ผู้ที่แจ้งเบาะแสข้อมูลเกี่ยวกับขุนต่ำ บุคคลในกลุ่มนี้ และนักค้าอิสระอีก 4 คน ตามรายชื่อที่ได้มาจาก DEA คือ จาง ปิง หุน หรือ หุนแสง ซึ่งเป็นอาของขุนต่ำ, หยาง หวัน ฉวน หรือ เต่าไต้, ลีว ซือ ไป หรือชื่อไทยว่า คำรัตน์หรือดำดับ นามสุวคนธ์ และ เทว เสี่ยว กัง หรือในชื่อไทยว่า ประสิทธิ์ ชีวินนิธิปัญญา ชาวจีนต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกองกำลังวังเขตกาคได้ ซึ่งถูกระบุโดยรายงานประจำปี 2539 ของ DEA ว่าเป็น 1 ใน 3 ของผู้นำที่เป็นราชายาเสพติดระดับโลก²² ทั้งนี้ เงินรางวัลดังกล่าวจัดเป็น

¹⁹ “ดูจรรยาบรรณผลักดันพม่าเข้าอาเซียนเพื่อขจัดยาเสพติดทั่วสหรัฐ,” ผู้สังเกต (9 กรกฎาคม 2540).

²⁰ อูร วศัทธิพิม, “ทหารพม่าจับมือขุนต่ำค้าเฮโรอิน นำเม็ดเงินที่ได้ไปซื้ออาวุธ,” เดอะเนชั่นรายสัปดาห์ (6 มิถุนายน 2540).

²¹ เรื่องเดียวกัน.

²² ศูนย์ข้อมูลอินโดจีน, “อเมริกาดังรางวัล 80 ล้านบาท ชีเบาะแสขุนต่ำ-ผู้นำวันแดง,” ผู้สังเกต (5 มิถุนายน 2541).

งบประมาณรางวัลนำจับข้ามประเทศ โดยการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับของสหรัฐอเมริกา ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม FBI และ DEA

การประกาศรางวัลนำจับหัวหน้าขบวนการค้ายาเสพติดของสหรัฐอเมริกานั้น ได้เกิดขึ้นภายหลังจากที่สหประชาชาติได้ส่งเจ้าหน้าที่ UNDCP ฝ่ายปราบปรามและต่อต้านยาเสพติดร่วมกับเจ้าหน้าที่ DEA เข้าไปในพม่า เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากรัฐบาลทหารพม่าในการกำจัดฝิ่นและขบวนการผลิตเฮโรอีนในเขตปกครองของพม่า ซึ่ง UNDCP รายงานว่ายังคงมีอยู่มากและสามารถสนองความต้องการผู้ติดยาเสพติดในสหรัฐอเมริกาได้อย่างเหลือเฟือ นอกจากนี้ ยังระบุด้วยว่าพม่าประสบกับความล้มเหลวในการให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาเพื่อการปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งได้ทำให้พม่าถูกตัดความช่วยเหลือในเวลาต่อมาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และทั้งนี้ เมื่อประกอบกับการที่สหรัฐอเมริกายังคงคว่ำบาตรพม่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน สหรัฐอเมริกาจึงไม่สามารถประสานงานใด ๆ กับพม่าเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ดังนั้น การเข้ามาดำเนินการในภูมิภาคของสหรัฐอเมริกา เพื่อควบคุมและปราบปรามยาเสพติดที่ออกมาจากสามเหลี่ยมทองคำ จึงไม่สามารถใช้วิธีการทำลายแหล่งผลิตใหญ่ซึ่งอยู่ในพม่า แต่ต้องหันมาใช้วิธีการตัดเส้นทางลำเลียงเพื่อสกัดกั้นยาเสพติดโดยอาศัยความร่วมมือจากไทยซึ่งเป็นประเทศเจ้าของพื้นที่เป็นสำคัญ

สำหรับความร่วมมือในความสัมพันธ์ไทย - สหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ซึ่งมีความเห็นตรงกันว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก ก็ได้ทำให้มีการประสานความร่วมมือสนองต่อกันเป็นอย่างดี มีการส่งตัวแทนร่วมประชุมหารือกันอย่างสม่ำเสมอ โดยตัวแทนฝ่ายไทยจาก สำนักงาน ป.ป.ส. และตัวแทนฝ่ายสหรัฐอเมริกาจาก สำนักงานนโยบายปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (ONDCP) ทั้งนี้ สองหน่วยงานดังกล่าวจะมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศ ซึ่งในความร่วมมือเพื่อการประสานนโยบายเข้าหากันนี้ ครั้งหนึ่งผู้อำนวยการ Barry McCaffrey แห่ง ONDCP ได้มาก่อตัวสุนทรพจน์เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2539 ที่หอการค้าอเมริกันในกรุงเทพฯ ระหว่างการเดินทางมาประชุมในไทย เพื่อแสวงหาความร่วมมือเป็นแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่า

“ปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมโลกจะต้องให้ความร่วมมือกันเพิ่มมากขึ้น ในความพยายามร่วมกันเพื่อต่อสู้กับปัญหายาเสพติด ทั้งในเรื่องการค้าสิ่งเสพติดและการนำไปใช้” โดยยังได้กล่าวถึงผลกระทบภายในของทั้งสองประเทศที่เกิดจากยาเสพติดด้วยว่า “ปัญหายาเสพติดได้ทำลายสุขภาพของเราโดยตรง ถ้าเราทำการต่อสู้เพื่อแก้ไขปัญหากำลังเติบโตขึ้นนี้โดยฉับพลัน

ทันที มีความเข้าใจและร่วมมือกันแสดงออกให้เห็นถึงความตั้งใจจริง ในการดำเนินการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างเป็นระบบในทุกรูปแบบต่อผลิตภัณฑ์ การขนส่งลำเลียง และการ บริโภคยาเสพติด การพัฒนาความร่วมมือให้เกิดขึ้นนี้ก็จะนำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหา”²³

พัฒนาการความร่วมมือระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา ในการควบคุมและปราบปราม เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงได้ก่อให้เกิดการประสานการทำงานร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง ในเรื่องการสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถเข้าถึงตัวการขององค์กรค้ายาเสพติดข้ามชาติ ดังนั้น แผนงาน โครงการ ตลอดจนการออกกฎหมายที่กำหนดขึ้นมามีความสัมพันธ์กับอาชญากรรมและการ ลักลอบค้ายาเสพติดด้วยวิธีการที่มุ่งกำจัดอย่างถอนรากถอนโคน ก็จะสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สำรุดลงไปได้ ทั้งนี้ โดยอาศัยความร่วมมือที่เกิดขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้ McCaffrey ได้กล่าวถึง ประเทศไทยในนามตัวแทนของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับความสัมพันธ์อันเกิดขึ้นจากความร่วมมือใน การควบคุมและปราบปรามยาเสพติดตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ว่า

“ได้มีการบันทึกไว้ว่า ความร่วมมือระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา ประสบผลสำเร็จใน ระดับหนึ่ง ซึ่งได้ทำให้ประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างมองเห็นถึงการแสดงออก ในความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศนี้ และต่างคาดหวังที่จะให้เป็นแม่แบบในการดำเนิน สัมพันธภาพกับสหรัฐอเมริกาคต่อไป”²⁴

การศึกษาในหัวข้อนี้ จึงทำให้ได้ข้อสรุปถึง นโยบายร่วมกันที่ประสานเข้ากันได้ของไทย และสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

1. ไทย และสหรัฐอเมริกา มองว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร่วมกันของทุกประเทศ
2. ไทย และสหรัฐอเมริกา ต่างต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศของตน
3. ไทยต้องการความช่วยเหลือ และสหรัฐอเมริกาเสนอให้ความช่วยเหลือ
4. ความร่วมมือจะทำให้ไทยสามารถควบคุมและปราบปรามยาเสพติดภายในประเทศได้ดี ยิ่งขึ้น และสหรัฐอเมริกาจะสามารถคิดเส้นทางลำเลียงเพื่อสกัดกั้นการนำยาเสพติดเข้าประเทศได้

²³ “Text : ONDCP Director McCaffrey 11/22/96 News Briefing in Bangkok (More international Cooperation Needed to Combat Drugs)(2760),” The United States Mission to Italy, [²⁴ Ibid.](http://www.usis.it/wireless/wf961122/96112222.htm,(4/29/98 11:14 PM) : 1.</u></p>
</div>
<div data-bbox=)

รูปแบบและพัฒนาการความร่วมมือขององค์กรในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด ระหว่าง
ค.ศ.1987 - 1997

สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือต่อไทยในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดมาตั้งแต่ปี 1973 โดยในระยะแรกการให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่จะเน้นหนักในด้านการปราบปราม ต่อมาได้พัฒนาความช่วยเหลือให้ครอบคลุมมาตรการ 4 ด้าน คือ การปลูกพืชทดแทนและพัฒนาชาวไทยภูเขา การปราบปรามยาเสพติด การป้องกันยาเสพติด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพความช่วยเหลือเหล่านี้ สหรัฐอเมริกาจะเสนอให้เป็นโครงการโดยผ่านหน่วยงานให้ความช่วยเหลือด้านยาเสพติด (Narcotics Assistance Unit) ซึ่งเป็นหน่วยงานของ INL ประจำอยู่ ณ สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ที่รับผิดชอบเรื่องความช่วยเหลือด้านยาเสพติด โดยเฉพาะ เช่น โครงการพัฒนาหมู่บ้านแม่แจ่ม ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่นและยกระดับการครองชีพของประชาชนในแถบหมู่บ้านแม่แจ่มรวมถึงชาวไทยภูเขาด้วย ดังนั้น ความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาได้ให้ต่อไทยจึงถือว่าได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยได้ขยายความช่วยเหลือครอบคลุมในทุกด้าน ซึ่งสามารถแจกแจงความช่วยเหลือ 4 ลักษณะดังกล่าวได้ ดังนี้

1. ด้านการปลูกพืชทดแทนและพัฒนาชาวไทยภูเขา

INL ได้ให้ความช่วยเหลือโครงการปลูกพืชทดแทน และพัฒนาชาวไทยภูเขาในรูปของเงินสนับสนุนการปฏิบัติงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เมล็ดพันธุ์พืชทุนการศึกษาอบรม ทุนในการจัดสัมมนา ฝึกอบรม ประชุม รวมทั้ง เงินสนับสนุนเกษตรกร

2. ด้านการปราบปราม

INL ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานและเงินสนับสนุนสนับสนุนการจัดฝึกอบรมประชุมสัมมนา ฯลฯ ภายใต้โครงการ Narcotics Law Enforcement โดยมอบให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมศุลกากร และ สำนักงาน ป.ป.ศ.

3. ด้านการป้องกัน

INL ได้ให้ความสนับสนุนการดำเนินงานด้านป้องกันและเผยแพร่ในรูปของเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เงินสนับสนุนสำหรับการประชุมปฏิบัติการการสัมมนา รวมทั้ง การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยการมอบความช่วยเหลือให้กับกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร และ สำนักงาน ป.ป.ศ.

4. ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

INL ได้ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงาน ด้านบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในรูปของเงินสนับสนุนเพื่อใช้ในการจัดตั้งคลินิกยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร (โครงการของ กทม.) รวมทั้ง การจัดประชุมสัมมนา และการมอบเงินสนับสนุนให้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส.

ความร่วมมือระหว่าง ไทย - สหรัฐอเมริกา โดยผ่านองค์กรในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดนั้น ในด้านปฏิบัติการและด้านการข่าวจะเกิดขึ้นจากการประสานการทำงานร่วมกันของ DEA , กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งที่ผ่านมาทำให้สามารถสกัดกั้นการลักลอบนำเถียงยาเสพติดไปยังสหรัฐอเมริกา โดยสามารถทำการจับกุมนักค้ายาเสพติดได้จำนวนหลายราย ตามโครงการปฏิบัติการร่วมไทย - สหรัฐอเมริกา ดังนี้

1. ปฏิบัติการร่วม Operation Global Sea

ในปี 2538 DEA ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของไทย รวมทั้ง ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ ปากีสถาน สิงคโปร์ ฯลฯ ได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติการร่วมกันภายใต้รหัส "Operation Global Sea" ส่งผลให้มีการจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสพติดชาวแอฟริกัน ที่มีเครือข่ายอยู่ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งจากปฏิบัติการครั้งนี้ทำให้สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ 33 ราย ใน 5 จุดพร้อมกันทั่วโลก รวมทั้ง ในประเทศไทยจำนวน 1 คน

สำหรับการจับกุมในประเทศไทย นอกจากชาวแอฟริกันตะวันตก 1 คน แล้ว ยังได้มีการจับกุมผู้ต้องสงสัยอีก 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน แต่พยานหลักฐานในประเทศไทยไม่เพียงพอในการดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดได้ จึงจับกุมไว้ในข้อหาหลบหนีเข้าเมืองไว้ก่อน และจากปฏิบัติการนี้ทำให้สามารถยึดทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคิดเป็นมูลค่า 26 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งหลังปฏิบัติการ ประธานาธิบดีคลินตัน ได้แสดงความชื่นชมต่อการจับกุมครั้งนี้ และถือเป็นเป้าหมายหนึ่งในสงครามต่อต้านยาเสพติด จนอัยการสูงสุด Janet Reno แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ออกมากล่าวว่าถือเป็นชัยชนะเหนือยาเสพติดอีกครั้งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากความร่วมมือระหว่างหน่วยปราบปรามยาเสพติดสหรัฐอเมริกากับประเทศต่าง ๆ²⁵

²⁵ สำนักงาน ป.ป.ส., "ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา," 2540. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

2. ปฏิบัติการภายใต้รหัส Tiger Trap

ไทยได้ให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ในการดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งนักค้า กลุ่มขุนต่ำ ซึ่งต้องคดีการค้ายาเสพติดไปดำเนินคดีที่สหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ หลังจากที่ไทยได้จับกุม นักค้ากลุ่มดังกล่าวได้ทั้งหมด 12 คน โดยจับกุมครั้งแรก 10 คน เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2537 และอีก 2 คน ต่อมา เมื่อตุลาคม 2538 และเมษายน 2539 ตามลำดับ ซึ่งจากการสอบสวนพบว่า ในจำนวนผู้ต้องหาทั้ง 12 คน นี้ มีผู้ที่ไม่ใช่สัญชาติไทย 2 คน โดยทางฝ่ายไทยได้ส่งตัวไปดำเนินคดี ในสหรัฐเรียบร้อยแล้ว ส่วนผู้ต้องหาที่เหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อว่าได้สัญชาติไทยมาโดยมิชอบ ซึ่ง ก็ได้มีการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาไต่สวนโดยศาลไทย เพื่อดำเนินการเพิกถอนสัญชาติต่อไป

3. ปฏิบัติการภายใต้ MLAT (Mutual Legal Assistance Treaty)

จากการที่ไทยได้ออกพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา มาตั้งแต่ปี 2535 (The Act on International Mutual Assistance in Criminal Matters B.E.2535 (1992)) ทำให้ไทยสามารถตกลงทำสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือซึ่งกันและกันทางอาญากับประเทศสหรัฐอเมริกา และจากที่ไทยได้แสดงให้เห็นถึงความจริงใจในความพยายามที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเคารพต่อพันธกรณีกับประชาคมโลกในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับสากล โดยได้ให้ความร่วมมือในการส่งตัวอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายทอง ศิริปริชาพงษ์) ที่ต้องคดีใน สหรัฐอเมริกาขอหาพัวพันการค้ายาเสพติดไปขึ้นศาลในสหรัฐอเมริกา ตามคำร้องของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนมกราคม 2539 ซึ่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้กล่าวในคำประกาศเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2539 ซึ่งชมการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการส่งตัวนายทอง ศิริปริชาพงษ์ ไปดำเนินคดีที่สหรัฐอเมริกา โดยถือว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งในความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติด และเป็นความร่วมมือในกรอบทวิภาคีระหว่างรัฐบาลไทย และรัฐบาลสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ผู้ต้องหาอื่น ๆ ในคดียาเสพติดซึ่งถูกจับกุมตัวในเวลาต่อมาภายใต้รหัส "Tiger Trap" รัฐบาลไทยก็ได้พิจารณาคำเนินการให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาในลักษณะเดียวกัน

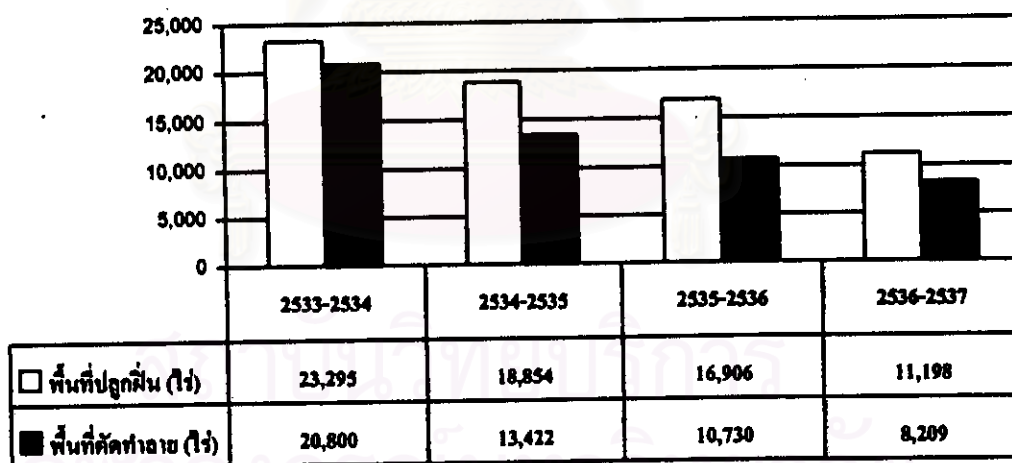
ภายหลังจากความร่วมมือที่สหรัฐอเมริกามีกับไทยในปฏิบัติการร่วมต่าง ๆ รวมทั้ง การให้ความช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางวิชาการซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น ก็ได้ส่งผลให้การควบคุมและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง ซึ่งต่อไป จะแยกศึกษาว่า ความร่วมมือในการควบคุมยาเสพติด และความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด ได้มีองค์กรใดเข้ามาเกี่ยวข้องในการประสานการดำเนินงานร่วมกันและมีพัฒนาการอย่างไร

ความร่วมมือในการควบคุมยาเสพติด

การนำมาตรการปลูกพืชทดแทนและการพัฒนามาใช้เพื่อผลในการป้องกัน และระงับการปลูกฝิ่นนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยกำลังเงินเป็นจำนวนมากและระยะเวลาที่พอสมควร ซึ่งที่ผ่านมา ไทยก็จะได้เงินช่วยเหลือ จากฝ่ายกิจการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (INL) มาโดยตลอด ซึ่งจะมอบเป็นเงินค่าใช้จ่ายในโครงการปลูกพืชทดแทนและการพัฒนาพื้นที่ แต่ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกามักจะพยายามเร่งรัดให้ไทยใช้มาตรการปราบปรามแก่กลุ่มชาวเขาที่ปลูกฝิ่น อยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยตระหนักดีว่ามาตรการที่จะนำมาใช้ในการป้องกันและระงับการปลูกฝิ่น จำเป็นที่จะต้องใช้การพัฒนาการปราบปราม ซึ่งนอกจากเหตุผลในด้านมนุษยธรรมแล้ว รัฐบาลยังต้องคำนึงถึงเหตุผลในด้านความมั่นคงของประเทศอีกด้วย เพราะหากรัฐบาลใช้ความรุนแรงแก่ชาวไทยภูเขาในเบื้องต้น โดยมิได้คำนึงถึงการพัฒนาซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาแล้ว กลุ่มชาวเขาซึ่งมีสัญชาติไทยอาจได้รับการดูแลจากฝ่ายตรงข้ามให้เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล จนส่งผลกระทบ ไปสู่ในเรื่องความมั่นคงของประเทศได้²⁶

แผนภูมิที่ 4.4

สถิติแสดงพื้นที่ปลูกฝิ่น และพื้นที่ตัดทำลาย

ที่มา : รายงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย ประจำปี 2537, หน้า 11.

ความร่วมมือด้านการควบคุมยาเสพติดนั้น มาตรการควบคุมพืชเสพติดซึ่งมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี นับว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้

²⁶ ข้อมูลจากเอกสารรายงานของ ป.ป.ส., 2542. (เอกสาร ไม้ดีพิมพ์เผยแพร่)

นายภิญโญ ทองชัย ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้เปิดเผยต่อสื่อมวลชนเมื่อได้รับรายงานจาก DEA ถึงผลการสำรวจภาพถ่ายทางดาวเทียม ของสหรัฐอเมริกาในเดือนสิงหาคม 2541 ที่ระบุว่า พื้นที่ปลูกฝิ่นในสามเหลี่ยมทองคำและทาง ตอนเหนือของไทยได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ จากการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลในอดีต พบว่า การปลูกฝิ่นในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำระหว่างปี 2540 และ 2541 มีปริมาณลดลงจาก 1,155,937 ไร่ เหลือ 985,937 ไร่ หรือลดลง 15% และสำหรับในไทยปี 2541 มีพื้นที่ปลูกฝิ่น เหลือเพียง 8,437 ไร่ ซึ่งนับเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับในพม่า²⁷ แนวโน้มพื้นที่ปลูกฝิ่น ทั้งหมดในภูมิภาคจึงคาดว่า จะลดลงมาเรื่อย ๆ และโดยเฉพาะในไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีการดำเนิน มาตรการควบคุมพืชเสพติดในเชิงรุก ด้วยการหาพืชเศรษฐกิจอื่นให้กลุ่มชาวเขาได้ปลูกทดแทน ควบคู่กันไป และโดยความช่วยเหลือสนับสนุนเงินทุนดำเนินโครงการจาก INL ของสหรัฐอเมริกา จึงส่งเสริมให้การควบคุมพืชเสพติดภายในประเทศลดลงจนอยู่ในระดับที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

ไทยเป็นประเทศที่สหรัฐอเมริกาชื่นชมว่า ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดมาก ที่สุดประเทศหนึ่ง ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยการประสานความร่วมมือด้านการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ระหว่าง องค์การที่มีหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของทั้ง 2 ประเทศ คือ DEA กับ กองบัญชาการตำรวจ ปราบปรามยาเสพติด และสำนักงาน ป.ป.ส. โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ในปี 2537 เป็นต้นมา ความร่วมมือในการปราบปรามระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา ทำให้สามารถทำลายกลุ่มขบวนการค้า ยาเสพติดที่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านได้สำเร็จหลายราย มีการส่งตัวการผู้ค้ายาเสพติดเข้าไปสู่ กระบวนการพิจารณาในสหรัฐอเมริกา และสำหรับขบวนการค้าที่ถูกจับกุมดังกล่าวที่สำคัญ ได้แก่ แก๊งชาวจีน และแก๊งชาวแอฟริกันตะวันตก โดยสำหรับแก๊งชาวจีนนั้น ในเดือนพฤศจิกายน 2539 ได้มีการจับกุม นายถิ ชุน ชุง ตัวการสำคัญที่เขยจนส่งเฮโรอีนจากไทยไปยังสหรัฐอเมริกา เป็น จำนวนมากถึง 486 กิโลกรัม²⁸ ซึ่งถือเป็นการลักลอบนำเข้านอโรอีนครั้งใหญ่ที่สุดในสถิติการจับกุม และตรวจยึดของสหรัฐอเมริกาที่ได้จับบันทึกไว้ และต่อมารัฐบาลไทยได้ส่งตัวไปดำเนินคดียัง

²⁷ “ความนิยมสหรัฐฯ รัพื้นที่ปลูกฝิ่นลด แต่เขายังท่วมสามเหลี่ยมทองคำ,” ผู้จัดการ (10 กุมภาพันธ์ 2542).

²⁸ Drugs Enforcement Administration, Released by the Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs, March, 1998, http://www.state.gov/www/global/narcotics_law/1997_narc_report/other.html, (4/29/98 9:24 PM).

สหรัฐอเมริกาตามสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน นอกจากนี้ ไทยยังสามารถติดตามจับกุมแก๊งของ นายหลิว เหวิน หมิง ซึ่งเป็นแก๊งที่มีการลักลอบขนยาเสพติดเข้าไปในสหรัฐอเมริกา มากเป็นอันดับ 3 ได้อีกด้วย^{๒๖} และจากความสำเร็จในปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดของ ไทยตามบริเวณพื้นที่ชายแดน โดยความร่วมมือของกองทัพบกก็ได้ทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาโดยนาย โรเบิร์ต เอส เกลบาร์ด ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ ฝ่ายกิจการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ ผู้ควบคุมดูแล INL ถึงกับกล่าวแสดงความขอบคุณต่อเจ้าหน้าที่ไทย และกองทัพภาคที่ 3 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด เป็นอย่างดีด้วยการปิดกั้นพรมแดนไทย - พม่า โดยเฉพาะช่องทางส่งเสบียงอาหาร รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ขบวนการที่มีผลทางจิตวิทยาในการทำลายขวัญและกำลังใจให้แก่กองกำลังฝ่ายตรงข้ามที่ค้ายาเสพติด จนปฏิบัติการสำเร็จงดงาม

สำหรับนโยบายปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนของไทย ที่จริงจึงขึ้น หลังจากได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยดังที่กล่าวมาในบทที่ 3 นั้น ได้ทำให้เจ้าหน้าที่ไทยปะทะกับกองกำลังของกลุ่มว่าที่ต๋ำเฉียงยาเสพติดด้วยมาตรการปราบปรามขั้นเด็ดขาดหลายครั้ง ซึ่งในปฏิบัติการกวาดล้างตามแนวชายแดนดังกล่าว DEA ก็มักเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการของฝ่ายไทยอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น กรณีเหตุการณ์เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2540 เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยโดยการนำของ พลตำรวจตรี มนัส มุขัตติยะ ผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ DEA ได้บุกเข้าทำลายโรงงานผลิตเฮโรอีนของกลุ่มว่าในบริเวณคอกหมักกูด ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เป็นผลสำเร็จและสังหารชาวว่าผู้กระทำความผิดได้ 1 คน ซึ่งในการโจมตีของเจ้าหน้าที่ไทยร่วมกับ DEA ในครั้งนี้ สามารถทำความเสียหายให้แก่ขบวนการผลิตและค้าเฮโรอีนได้เป็นอย่างมาก^{๒๗} โดยหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ก็ได้สั่งให้ทางตำรวจ โดยเฉพาะ กำจัดจากตำรวจตระเวนชายแดน ออกกวาดล้างขบวนการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนให้หมด ทั้งนี้ ได้กำชับให้มีการวางมาตรการตามแนวชายแดน และวางจุดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการเพื่อให้การปราบปรามยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

^{๒๖} “เฮโรอีน : ตามเหลี่ยมทองคำค่านานยาเสพติดที่ไม่มีวันตาย,” *มติชน* (8 มิถุนายน 2540).

^{๒๗} ศูนย์อิน โฉจิน, “เส้นตำรวจไทยทำลายเฮโรอีน สมุนษุนตำพาทวกคักขุ่มโจมตี,” *ผู้จัดการ* (28 พฤศจิกายน 2540).

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การดำเนินความร่วมมือเพื่อการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด บริเวณพื้นที่ชายแดนไทย - พม่า ระหว่างหน่วยปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา คือ DEA กับหน่วยปราบปรามยาเสพติดของไทย คือ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และสำนักงาน ป.ป.ส. นับว่าประสบความสำเร็จด้วยดี มีการขยายความร่วมมือไปสู่รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินมาตรการควบคุมและปราบปรามให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงความสัมพันธ์ในภาพรวมที่มีการมองว่ารัฐบาลไทยได้ดำเนินการตามคำร้องขอของสหรัฐอเมริกา ได้อย่างไม่มีที่ติ¹¹ เหตุการณ์สำคัญที่บ่งชี้และยืนยันข้อความดังกล่าวก็คือ แลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่าง พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก อธิบดีกรมตำรวจ (ซึ่งดำรงตำแหน่งในขณะนั้น) กับ นาย สตีป วอยต์ อุปทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2540 ซึ่งนายสตีป ได้กล่าวว่า สหรัฐอเมริกาภาคภูมิใจในผลงานการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลไทยเป็นอย่างมาก จากกรณีความสำนึกที่ไทยสามารถจับกุม นายหลิว เว่ย์ หมิง หรือ ป่าโหล หรือ เจ้าศึก ผู้ค้ายาเสพติด ตามหมายจับของสหรัฐอเมริกาได้ที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งรับสารภาพว่าได้ร่วมกับ กองกำลังขุนต่า ทำหน้าที่ให้ความคุ้มกันโรงงานผลิตเฮโรอิน และดำเนินการค้าขนเสพติดด้วยการขนส่งเฮโรอินไปยังสหรัฐอเมริกาติดต่อกันมานานแล้ว¹² นอกจากนี้ ในเดือนพฤศจิกายน 2537 ด้วยปฏิบัติการร่วม "Tiger Trap" เจ้าหน้าที่ปราบปรามของทั้งสองประเทศได้ร่วมมือกันจับกุม กลุ่มสมุนขุนต่าจำนวน 10 คน ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และกรุงเทพมหานคร ตามบัญชีรายชื่อที่ได้จาก DEA ในข้อหาพัวพันกับการค้ายาเสพติด ซึ่งปฏิบัติการร่วมลักษณะดังกล่าว เมื่อดำเนินต่อเนื่องถึงปี 2540 สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ 31 คน ทำการส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปดำเนินคดียังสหรัฐอเมริกาในเบื้องต้น จำนวน 9 ราย

ปฏิบัติการ "Tiger Trap" ระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา นั้น ได้ส่งผลโดยตรงต่อกลุ่ม ขบวนการค้ายาเสพติดเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ไปทำลายเครือข่ายการค้าเฮโรอินของกลุ่มขุนต่า ขาดตอน เมื่อแกนนำสำคัญระดับหัวหน้าขบวนการที่มีเครือข่ายโยงใยเกี่ยวข้อกับการผลิตเฮโรอิน ถูกจับหลายคน¹³ ตามข้อมูลที่ได้นำเสนอมาแล้ว และภายหลังจากปฏิบัติการ "Tiger Trap"

¹¹ อุดร วงษ์ทับทิม, "จากทำเนียบขาวถึงหัวเมือง ยุทธศาสตร์ใหม่ค้ายาเสพติด," ผู้จัดการ (14 มีนาคม 2538).

¹² "อ.คร.ร่วมมะกันแถลงข่าวจับมือขบวนการขุนต่า," มติชน (1 เมษายน 2540).

¹³ "เปิดเอกสารลับ ป.ป.ส. ทะลวงเครือข่าย ขาม้า สถานการณ์ถึงขั้นวิกฤต," มติชน (13 สิงหาคม 2541).

ประสบความสำเร็จ ก็ได้เกิดพัฒนาการของความร่วมมือ เมื่อ DEA ได้เสนอตัวเข้ามาให้การฝึกอบรมและประชุมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยมากยิ่งขึ้น เช่น จัดให้มีการอบรมสัมมนาเรื่องแนวทางใหม่ในการปราบปรามยาเสพติด การประชุมปฏิบัติการเรื่องยุทธวิธีการสื่อสารเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด และการประชุมปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดอาเซียนเรื่องมาตรการสืบสวนทางการเงินและการริบทรัพย์สินผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด พร้อมทั้ง ได้ให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในงานสืบสวนสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จากความร่วมมือในรูปแบบของการจับกุมปราบปราม ที่พัฒนามาเป็นรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรม ปรากฏว่า สหรัฐอเมริกามีได้ให้การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ไทย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น แต่ยังสามารถให้ความช่วยเหลือจัดให้มีโครงการฝึกอบรมในยุทธวิธีตำรวจรูปแบบอื่น ๆ อาทิเช่น การต่อต้านการก่อการร้าย การช่วยเหลือตัวประกัน การปลดฆนวนระเบิด และการอารักขาผู้นำ เป็นต้น ซึ่งโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นได้ว่าเป็นโครงการความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานจากทั้งสองประเทศที่แสดงถึงความร่วมมือที่มีพัฒนาการก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้งได้อย่างชัดเจนที่สุด และสำหรับหน่วยงานของสหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการฝึกอบรมดังกล่าวเพื่อให้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจไทย ก็ได้แก่ DEA FBI และกรมศุลกากรสหรัฐอเมริกา³⁴

ความร่วมมือด้านการข่าวที่ไทยได้รับจาก DEA ถือเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่ไทยและสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน เพื่อให้ทราบทันถึงสถานการณ์ยาเสพติด โดยจะมีการรวบรวมและนำมาวิเคราะห์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ที่จะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เลือกลงหนทางปฏิบัติ จนถึงลงมือปฏิบัติการและติดตามประเมินผล ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ไทยได้จาก DEA จะเป็นรายงานเกี่ยวกับพื้นที่ปลูกพืชเสพติด แหล่งผลิต และดำเนินการรวมถึง ข้อมูลของนักการเมืองไทยที่เข้าไปมีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด เป็นต้น ตัวอย่างข้อมูลที่ได้จาก DEA ก็เช่น ในปี 2538 ได้รายงานให้ไทยได้ทราบถึงพื้นที่ปลูกฝิ่นในพม่าว่ามีทั้งสิ้น 154,000 เฮกตาร์ ให้ผลผลิต 2,340 ตัน สามารถแปรสภาพเป็นเฮโรอีนได้ประมาณ 230 ตัน³⁵

³⁴ เรื่องเดียวกัน.

³⁵ ชาคริต ทองศรีขุม, "ขบวนการปฏิวัติ ยาเสพติด และสงคราม 3. ขบวนการปฏิวัติวิ้วกับยาเสพติด," เดอะ เนชั่น รายสัปดาห์ (15 ตุลาคม 2541).

หรือข้อมูลในปี 2539 ซึ่ง DEA ได้ประมาณการผลผลิตฝิ่นจากทั่วโลกว่ามีเกือบ 4,300 ตัน สามารถผลิตเป็นเฮโรอินได้ 430 ตัน โดยในจำนวนฝิ่นและเฮโรอินทั้งหมดดังกล่าว จะมาจากพม่า 2,560 ตัน คิดเป็นมูลค่าส่งออก 2,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ²⁶ นอกจากนี้ ยังได้ให้รายงานจากข้อมูลลับของทางการสหรัฐอเมริกาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของไทย ซึ่งระบุถึงอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่า มาจากการที่พม่าไม่สามารถควบคุมชนกลุ่มน้อยที่ค้ายาเสพติดและไม่พยายามอย่างยิ่ง โดยพม่ายังมีปัญหาเรื่องการทุจริตในหมู่ทหาร ซึ่งบางคนช่วยเหลือและสนับสนุนนักค้ายาเสพติดให้ลงทุนในโครงการต่าง ๆ ทั่วประเทศ จนปรากฏหลักฐานจากกรณีที่ได้มีการนำเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด ไปลงทุนสร้างโรงแรมหรูหลายแห่งในกรุงย่างกุ้ง ทั้ง ๆ ที่มีนักธุรกิจเดินทางเข้าไปลงทุนทำธุรกิจในพม่าน้อยมาก²⁷ เป็นต้น

การดำเนินมาตรการปราบปรามอย่างจริงจังภายในประเทศ โดยความร่วมมือระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกานี้ ได้ส่งผลโดยตรงต่อการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด ที่ใช้ประเทศไทยเป็นเส้นทางผ่านออกจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สหรัฐอเมริกาต้องการ แต่ทั้งนี้ เมื่อขบวนการค้ายาเสพติดยังคงอยู่และไม่สามารถจับกุมปราบปรามได้จนถึงแหล่งผลิตในประเทศพม่า การลำเลียงยาเสพติดออกสู่ตลาดโลกจึงมีอยู่ต่อไป โดยได้มีการหันเหไปใช้เส้นทางอื่นที่มีความเสี่ยงน้อยกว่า ได้แก่ ผ่านจีนเข้าสู่ไต้หวันและฮ่องกง หรือจากลาวผ่านกัมพูชาเพื่อออกสู่ทะเลที่เวียดนาม นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางภายในพม่าเองซึ่งมีการลำเลียงไปขายในอินเดียหรือส่งต่อไปยังประเทศที่ 3 อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลทางสถิติของ DEA ภายหลังจากที่ได้มีการปราบปรามยาเสพติดกันอย่างจริงจัง ได้ชี้ให้เห็นว่า การสกัดกั้นลำเลียงยาเสพติดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ลดลงจากเดิม 80% มาอยู่ที่ 50%²⁸ ซึ่งนับว่าเป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดของไทยและสหรัฐอเมริกา โดยการดำเนินงานและประสานการทำงานร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด

ผลสำเร็จจากความร่วมมือที่ไทยมีให้กับสหรัฐอเมริกามาโดยตลอดนั้น ทำให้สหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มนโยบายและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่ไทยในระยะยาว โดยการดำเนินงานของ INL ภายใต้อาณัติของกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่

²⁶ “เฮโรอิน : ตามแหล่งมืองค้ำค้ำานานยาเสพติดที่ไม่มีวันคาบ,” มติชน (8 มิถุนายน 2540).

²⁷ “พม่าอ่อนชาวโลกร่วมใจปราบยาเสพติด,” มติชน (23 กุมภาพันธ์ 2542).

²⁸ เรื่องเดียวกัน.

ต้องการให้การควบคุมและปราบปรามยาเสพติดในไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และขยายออกไปเป็นวงกว้าง ซึ่งมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 15 ข้อ ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือไทยต่อต้านความรุนแรงของการค้ายาเสพติด โดยเน้นไปที่การกำจัดผู้ค้า เพื่อลดปริมาณยาเสพติดในสหรัฐอเมริกา
2. สนับสนุนให้มีการออกกฎหมายและใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ กล้าที่จะแสดงออกต่อกลุ่มผู้คอร์รัปชันซึ่งพันพันกับการค้ายาเสพติดมากยิ่งขึ้น
3. ส่งเสริมให้รัฐมีอิสระในการสืบสวนสอบสวน กล่าวหาผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด และในเรื่องความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไปยังสหรัฐอเมริกา ให้ไทยสามารถดำเนินคดี และทำการลงโทษผู้ค้ายาเสพติดระดับประเทศได้
4. พยายามมีโครงการด้านการเกษตรต่าง ๆ เพื่อลดปริมาณยาเสพติดจากการทำลายพืชเสพติด เช่น กำจัดการเพาะปลูกฝิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้หมดไปอย่างถอนรากถอนโคน และสนับสนุนเกษตรกรให้หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นทดแทน
5. ให้ความช่วยเหลือรัฐบาลไทยในการเผยแพร่กระจายความรู้ให้คนไทยทั่วไปรับทราบถึงโทษของยาเสพติด เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติด
6. ให้ความช่วยเหลือไทยในด้านการพัฒนา ปรับปรุง และการควบคุมยาเสพติด โดยการส่งเสริมและจัดอบรมให้กับหน่วยงาน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
7. ช่วยเหลือไทยในการขยายโครงการลดปริมาณความต้องการยาเสพติด และสนับสนุนไทยให้เป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมให้ความรู้และคำแนะนำในโทษของยาเสพติด และการฝึกอบรมด้านการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละภูมิภาคของประเทศ
8. ในความร่วมมือสองฝ่าย ให้ไทยและสหรัฐอเมริกาได้ทำงานร่วมกันต่อต้านยาเสพติดอย่างใกล้ชิด โดยมีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพื่อดำเนินการตามโครงการนี้ร่วมกัน
9. การออกกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมาบังคับใช้ เพื่อปรับปรุงความสามารถ อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางกฎหมายที่รับผิดชอบ ให้สามารถได้ครอบผู้ค้ายาเสพติดที่มีอิทธิพล หรือมีอำนาจในระดับสูงได้
10. จัดตั้งกองทุนควบคุมผลผลิตยาเสพติดให้กับกองทัพภาคที่ 3 และ ตำรวจภูธร เพื่อช่วยในการตำรวจ การระบุที่ตั้ง และการทำลายฝิ่นในพื้นที่ผลิตให้หมดไปจากภาคเหนือของไทย
11. จัดให้มีโครงการลดปริมาณความต้องการยาเสพติด เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ไทยในการปรับปรุงและขยายโครงการเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติด โดยมุ่งที่พื้นที่ที่มีปัญหาการติดยาเสพติด
12. โครงการกองทุนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนไทยโดยตรงในการร่วมมือกันฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้ให้ขยายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

13. ความร่วมมือระหว่างไทย และสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดสนธิสัญญาซึ่งทำกันอย่างจริงจังมากขึ้น รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น DEA ก็ได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ไทยอย่างใกล้ชิดจนประสบผลสำเร็จในการสืบสวนหาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีอิทธิพลในไทย

14. ส่งเสริมให้มีการออกกฎหมายการฟอกเงินออกมามุ่งกับใช้โดยเร็ว

15. ส่งเสริม และสนับสนุนให้ไทยปรับปรุงรายละเอียดในวิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ดีขึ้น และให้คำปรึกษาในการนำวิธีการสอบสวนที่ทันสมัยมาใช้

ทั้งนี้ โครงการควบคุมการเกิดของผลิตภัณฑ์ได้จากยาเสพติดก็ยังคงให้การสนับสนุนต่อไป ซึ่งการพัฒนาตามโครงการทั้งหมดดังกล่าวปัจจุบันก็ได้แผ่ขยายออกไปเรื่อย ๆ ในไทย และยังมี ความพยายามร่วมมือในการเพิ่มความระมัดระวังในการสืบเสาะค้นหาการคอร์รัปชัน ที่ทำลายความ มั่นคงของชาติของกลุ่มผู้มีอิทธิพลเช่นเดียวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคม³⁹

นอกจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับความร่วมมือในปฏิบัติการร่วมต่าง ๆ ด้าน การปราบปราม ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยการประสานการทำงานระหว่างหน่วย DEA กับหน่วย ที่รับผิดชอบด้านการปราบปรามยาเสพติดของไทยดังที่กล่าวมาแล้ว การศึกษาต่อไปจะมองไปถึง รายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงาน ที่ได้จากการสัมภาษณ์ พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ ฉายาพันธ์ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช อดีตเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนคดีเด่นของสถานีตำรวจนครบาลบางเขน ผู้ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติงาน ร่วมกับหน่วย DEA ประจำประเทศไทย ขณะมีศรียศตำรวจโท ซึ่งได้ให้ข้อมูลจากประสบการณ์ เมื่อครั้งทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ DEA ว่า DEA นั้น จะมีการดำเนินงานที่คำนึงถึงผลประโยชน์ ของสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสกัดกั้นขบวนการค้ายาเสพติดในไทย และจะ ดำเนินการผลักดันให้มีการจับกุม ทำลายแหล่งผลิต รวมทั้งเครือข่ายโยงใยที่อาจมีส่วนพัวพันหรือ เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำออกนอกประเทศเพื่อลำเลียงไปยังสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ในอดีตที่ได้ ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของ DEA เคยร่วมกันสืบสวนติดตามพฤติกรรมของผู้ค้ายาเสพติดทั้งที่เป็น คนไทยและคนต่างชาติ โดยจะได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นจากการสืบเสาะของ DEA ซึ่งเป็นผู้ที่ กว้างขวางในเรื่องของข้อมูลข่าวสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

³⁹ The Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs, U.S. Department of State Washington, DC, "International Narcotics Control Strategy Report (1997)," http://www.state.gov/www/global/narcotics_law/1997_narc_report/index.html, (30/3/98 6.02 PM).

การทำงานร่วมกับ DEA นั้น พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ ได้ให้ข้อมูลต่อไปว่า แม้จะทราบอยู่แล้วว่า เป็นการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา แต่โดยอาชีพและการกระทำก็ถือเป็นภาระหน้าที่ของตำรวจที่ต้องปฏิบัติในลักษณะของงานปราบปรามโดยปกติ เพียงแต่อาศัยข้อมูลที่ได้จาก DEA มาเป็นหนทางสู่การปฏิบัติ ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ได้มาก็ยวกับผู้ต้องสงสัยว่าจะค้ายาเสพติดก็เป็นข้อมูลลับที่ไม่เคยทราบมาก่อน และสามารถขยายผลนำไปสู่การจับกุมได้ในที่สุด อีกทั้งในการเข้ามาปฏิบัติงานด้านการปราบปรามร่วมกับเจ้าหน้าที่ไทย DEA ก็จะทำหน้าที่เพียงให้ข้อเสนอ คำแนะนำ และข้อมูลด้านการข่าว โดยไม่มีการกระทำที่ล่วงละเมิดต่อกฎหมายไทย

สำหรับในส่วนของความช่วยเหลือที่ DEA มอบให้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะมีการจัดสรรให้เป็น งบประมาณคนร้าย เบี้ยเลี้ยงเผด็จการผู้กระทำผิด เบี้ยเลี้ยงเดินทาง เงินรายเดือน / รายปี / และรายคดี ซึ่งเงินสนับสนุนต่าง ๆ เหล่านี้ DEA จะมีให้โดยไม่จำกัดวงเงินขอเพียงแต่ให้ภารกิจสำเร็จเท่านั้น และเมื่อผู้ศึกษาสอบถาม พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ ถึงประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการมีเจ้าหน้าที่ไทยเข้าไปทำงานปราบปรามร่วมกับ DEA ในลักษณะของการประสานการทำงานร่วมกัน ได้รับคำตอบ ดังนี้

“ผลประโยชน์ที่สำคัญ ก็คือ ไทยจะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเทคนิควิธีการในการสืบสวน อันได้แก่ อุปกรณ์การสืบสวนที่ทันสมัย เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล เทคนิคการติดตามคนร้ายหรือผู้ต้องสงสัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ได้กับในกรณีอื่น ๆ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการทำงานร่วมกันกับหน่วย DEA ได้ก่อให้เกิดการถ่ายทอด ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไทยเป็นไปโดยง่าย รวดเร็ว ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์”⁴⁰

นอกจากข้อมูลที่ได้จาก พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ แล้ว ผู้ศึกษายังได้มีโอกาสนับถวายเป็น พันตำรวจโท สุรศักดิ์ อรุณฤกษ์ถวิล รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นอีกท่านหนึ่งที่เคยปฏิบัติงานร่วมกับหน่วย DEA ประจำประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี 2529 - 2533 และปัจจุบันยังปฏิบัติหน้าที่ด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ DEA ในไทยว่า เป็นหน่วยที่ให้ความช่วยเหลือเงินค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานด้านการปราบปราม โดยเฉพาะในเรื่องของการสืบสวน ติดตาม จับกุม และยังดำเนินงานให้ความ

⁴⁰ สัมภาษณ์ พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช, 13 กรกฎาคม 2542.

ช่วยเหลือในกิจกรรมลักษณะอื่น ๆ อาทิ การให้ความรู้โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยี การให้ข้อมูลด้านการข่าว ซึ่งทั้งหมดเป็นการเสนอแบบให้เปล่าโดยที่ไทยไม่ต้องเสียอะไรและยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เมื่อประกอบกับไทยมีความต้องการเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายซึ่งมีไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น เมื่อ DEA เสนอให้ ไทยจึงตอบรับโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ และสำหรับเงินช่วยเหลือในส่วนที่ DEA มอบให้แก่กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จะถือว่าเป็นเงินสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วย ซึ่ง DEA จะให้เป็นสองลักษณะ คือ ให้ในภาพรวม กับให้ในการกิจเฉพาะ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนได้ในทันทีเมื่อมีเหตุ โดยหลังจากนั้น DEA จะคอยดูแลผลสำเร็จของงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการให้เงินสนับสนุนครั้งต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานของ DEA ในไทยนั้น จะมีการคัดเลือกบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของไทยเข้าไปร่วมทำงานด้วย โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ 3 ประการ คือ ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ประสบการณ์การทำงานสืบสวน และความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

รายละเอียดในส่วนของการทำงานด้านการปราบปรามของ DEA จะเริ่มเมื่อได้รับข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของผู้กระทำผิด ซึ่งจะแจ้งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ไทยได้ทราบ และประสานการปฏิบัติ เพื่อให้ช่วยสืบสวนหาข่าว สะกดยึดติดตาม รวมทั้ง จับกุมเมื่อปรากฏพยานหลักฐานเป็นที่แน่ชัด โดย DEA จะเสนอให้ความช่วยเหลือเป็นเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งนี้ พันตำรวจโท สุวัฒน์ ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานปราบปรามที่ดำเนินการร่วมกัน ว่า

“การจับกุม ปราบปราม ในคดีความคิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจไทย ซึ่งยังคงต้องมีการดำเนินการกันต่อไป ส่วนคดีที่ DEA ประสานขอความร่วมมือให้มีการปฏิบัติจะเป็นคดีเสริม โดยเมื่อไทยได้ให้ความร่วมมือจนสามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดในคดีนั้นได้ ก็จะถือว่าประสบผลสำเร็จ ส่งเสริมในเรื่องของความร่วมมือ และสนับสนุนด้านหนึ่ง ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เป็นไปในทางที่ดีต่อกัน”

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งเกิดขึ้นโดยการประสานการทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่จากทั้งสองประเทศ พันตำรวจโท สุวัฒน์ ได้แสดงความเห็น ดังนี้

“ความสัมพันธ์ที่ดีดังกล่าวจะอยู่บนพื้นฐานนโยบายให้ความร่วมมือของทั้งสองประเทศที่มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนที่ต่างจะได้รับ ซึ่งเมื่อสหรัฐอเมริกามีความต้องการที่จะลดความรุนแรงของยาเสพติดภายในประเทศ ส่วนไทยมีความต้องการเงินทุน วิชาการ และเทคโนโลยี โดยทั้ง

สองประเทศไม่สามารถดำเนินการเพียงลำพังเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ ฉะนั้น แม้ความต้องการในผลประโยชน์ตามนโยบายจะไม่เหมือนกันแต่เมื่อสามารถประสานเข้ากันได้ ความร่วมมือจึงเกิดและกลายมาเป็นความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาให้แก่ไทย”

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาให้แก่ไทยในปัจจุบันซึ่งปรากฏว่าลดลง พันตำรวจโท สุรัตน์ ให้ข้อมูลว่า เนื่องมาจากสถานการณ์ยาเสพติดได้เปลี่ยนจากเฮโรอีนมาเป็นยาบ้า และเกิดขบวนการค้าที่เน้นการจำหน่ายภายในประเทศเป็นหลัก ซึ่งมีการลงทุนน้อยแต่ให้ผลกำไรสูง อีกทั้งยังไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกจับกุมในขณะที่ขนส่งไปยังตลาดต่างประเทศ กรณีนี้ได้ส่งผลโดยทางอ้อมให้ปริมาณยาเสพติดที่เคยถูกนำเข้าสหรัฐอเมริกาลดลง บรรลุในวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงได้ลดความช่วยเหลือที่เคยมีให้ไทย แต่จะนำสถิติตัวเลขจำนวนเงินที่ลดลงดังกล่าวมาใช้เปรียบเทียบกับเพื่อบอกว่า ความร่วมมือระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาด้านการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดลดน้อยลงไปไม่ได้ และไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ไทยก็ยังคงต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศให้ได้ต่อไป”

ความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติดของไทยและสหรัฐอเมริกา โดยการประสานการทำงานร่วมกันระหว่าง DEA กับ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด นั้น พันตำรวจโท คุณหญิง อารชฎิ ผู้รับผิดชอบงานด้านการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือ ได้ให้ข้อมูลเฉพาะเพิ่มเติมต่อไปว่า กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดได้พึ่งพาความช่วยเหลือที่ DEA นำมามอบให้นับตั้งแต่ก่อตั้งหน่วยขึ้นมาในปี 2535 โดยเฉพาะในการทำงานด้านการปราบปราม ที่ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน อาทิ ข้อมูลข่าวสาร เงินทุน และ เทคโนโลยี ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานสืบสวนสอบสวนได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่สมบูรณ์ครบถ้วน สามารถรวบรวมนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้อย่างมั่นใจ ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ในขั้นตอนการจับกุม ฟ้องร้อง จนถึงการลงโทษ โดยบทบังคับตามกฎหมาย รวมทั้ง การใช้มาตรการริบทรัพย์สิน นอกจากนี้ พันตำรวจโท คุณหญิง ยังได้กล่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดที่เกิดขึ้นแรงจากกลุ่มขบวนการผู้ค้าหลัก 4 กลุ่ม คือ กลุ่มขุนต้า กลุ่มว้า กลุ่มชาวเขา และกลุ่มอิสระ ว่าได้ทำให้วัตถุประสงค์ในการประสานการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่จากหน่วย DEA กับเจ้าหน้าที่ตำรวจไทย เน้นการดำเนินงานร่วมกันไปที่ผลของการปราบปรามเครือข่ายกลุ่มขบวนการผู้ค้ายาเสพติดและกลุ่มผู้มีอิทธิพล รวมไปถึงปราบปราม

“สัมภาษณ์ พันตำรวจโท สุรัตน์ อรุณฤกษ์สวัสดิ์, รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 14-15 กรกฎาคม 2542.

การตกลงขนถ่ายลำเลียงยาเสพติดตามบริเวณแนวชายแดน ที่ต้องอาศัยประสานการปฏิบัติร่วมกับ ตำรวจตระเวนชายแดนอีกหน่วยหนึ่ง ซึ่งในส่วนของการให้เงินช่วยเหลือ สหรัฐอเมริกาจะให้ผ่าน สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยตามจำนวนที่ DEA เสนอขอ และได้ผ่านกระบวนการ พิจารณาอนุมัติจากสภาแล้ว ทั้งนี้ ยังมีในรูปของการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ โดยสหรัฐอเมริกา จะส่งหน่วยรบพิเศษมาเป็นครูฝึกให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยอีกปีละ 2 ครั้ง ด้วยทุนสนับสนุนด้านการฝึก และสำหรับความช่วยเหลือลักษณะต่าง ๆ ที่สหรัฐอเมริกานำมามอบให้แก่ไทย เพื่อใช้ในมาตรการปราบปรามยาเสพติดนั้น โดยส่วนใหญ่จะมอบให้กับกองบัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติด และ ตำรวจ ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงด้านการจับกุมและ ปราบปราม โดยจะเป็นไปในลักษณะของ ข้อมูลข่าวสาร, วัสดุอุปกรณ์, ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึง ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และการให้การฝึกอบรมและดูงานในต่างประเทศ

เมื่อผู้ศึกษาดำเนินการถึงมุมมองเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกามีให้ไทยในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ให้รายละเอียดมา พันตำรวจโท คุณฎี ได้แสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกับ พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ และ พันตำรวจโท สุวัฒน์ ดังนี้

“การที่สหรัฐอเมริกาเสนอให้ความช่วยเหลือแก่ไทยมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง เป็นเพราะ สหรัฐอเมริกาได้มองเห็นถึงผลประโยชน์จากการเสนอให้นี้ โดยเล็งเห็นว่า ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ปราบปรามในไทยจะถูกกว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปราบปรามภายในประเทศของคน ซึ่งแม้ เงินช่วยเหลือที่ให้มาจะมาก แต่สหรัฐอเมริกาก็จะได้รับผลประโยชน์กลับไปมากเช่นกัน จึงเป็นการ หวังผลคืนกลับสู่ประเทศ อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งก็ได้กลับกลายเป็นผลดีต่อไทยที่ทำให้ ได้รับความช่วยเหลือ โดยไม่ต้องสูญเสียหรือแลกเปลี่ยนกับสิ่งใด นอกจากผลพลอยได้ที่สหรัฐ- อเมริกาจะได้รับจากปฏิบัติการต่าง ๆ ของไทย” และนอกจากนี้ พันตำรวจโท คุณฎี ยังได้ให้ ข้อสรุปเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือในส่วนที่สหรัฐอเมริกามีให้ต่อตำรวจไทย ว่า

“จำเป็นต้องมีและต้องใช้เพื่อนำไปสนับสนุนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะใน เรื่องของการสืบสวนหาข่าวในทางลับที่จะทำให้ทราบถึงข้อมูลกลุ่มผู้ค้าและแหล่งผลิต ซึ่งถ้าอาศัย เพียงเงินที่ได้รับจัดสรรภายในประเทศแล้ว จะไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในปฏิบัติการต่าง ๆ”⁴²

⁴² สัมภาษณ์ พันตำรวจโท คุณฎี อารยวุฒิ, รองผู้กำกับการ 4 กองบังคับการตำรวจ ปราบปรามยาเสพติด 1 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, เชียงใหม่, 21 กรกฎาคม 2542.

สำหรับประสบการณ์ของผู้ที่เคยทำงานร่วมกับ DEA ทั้งในอดีต และจากอดีตถึงปัจจุบัน คือ พันตำรวจโท พงษ์พัฒน์ พันตำรวจโท สุรัตน์ และ พันตำรวจโท คุณฎี ยังได้ให้ข้อมูลที่เป็นความรู้ในการศึกษาคั้งนี้ ว่า เรื่องของการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดนั้น หน่วย DEA , กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และ สำนักงาน ป.ป.ส. ถือเป็นองค์กรหลักของสองประเทศที่ร่วมออกปฏิบัติการในพื้นที่จนเกิดผลด้านการปราบปรามที่เป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นภาพของความร่วมมือระหว่างประเทศได้อย่างชัดเจนที่สุด ทั้งนี้ โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จากทั้งสามหน่วยงานจะร่วมมือในการปฏิบัติเคียงข้างกันไปโดยตลอดในลักษณะของเพื่อนร่วมงานที่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่เข้าไปก้าวล่วงในงานของแต่ละฝ่ายที่ไม่ต้องการให้เข้าไปร่วม และกรณีเมื่อการปฏิบัติบางประการของเจ้าหน้าที่จาก DEA ภายใต้อธิปไตยของไทย ไม่สามารถกระทำได้ตามกฎหมาย เช่น ไม่มีอำนาจในการจับกุมหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ดังนั้น ปฏิบัติการของ DEA จึงเป็นการเฝ้าสังเกตการณ์ การปฏิบัติ และให้ความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1) ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับแหล่งผลิต และรายชื่อผู้มีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด ซึ่ง DEA จะมีความชำนาญในเรื่องการเก็บข้อมูลมาก จึงสามารถให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่ไทยทั้งข้อมูลภายในประเทศและในต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

2) เงินสนับสนุน เพื่อให้นำไปใช้จ่ายในปฏิบัติการต่าง ๆ รวมทั้งเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่และค่าขนพาหนะ ซึ่งในการเฝ้าสังเกตการณ์ และปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ไทยโดย DEA นั้น จะมีการสรุปปัญหาอุปสรรคที่เข้ามาขัดขวางการทำงานเป็นระยะ แล้วรายงานกลับไปสหรัฐอเมริกา เพื่อขอรับจัดสรรเงินงบประมาณนำมาสนับสนุนการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานในไทย ซึ่งหากหน่วยงานใดไม่มีผลงานเกี่ยวกับการปราบปรามที่เป็นรูปธรรม DEA ก็จะไม่มีการสนับสนุนผลการปฏิบัติรายงานไปยังสหรัฐอเมริกาเพื่อขอรับเงินสนับสนุน และหน่วยงานนั้นก็จะถูกตัดความช่วยเหลือไป

3) เทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงกลยุทธ์และเทคนิควิธีการที่ต้องนำไปใช้ในการสืบสวน เพื่อเฝ้าติดตามพฤติกรรมผู้ต้องสงสัยว่าจะมีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด โดยหวังผลการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอันจะนำไปสู่การจับกุมในที่สุด อาทิเช่น เทคโนโลยีในการดักฟัง การถ่ายภาพด้วยอุปกรณ์ทันสมัยเพื่อไม่ให้เป้าหมายรู้ตัว และภาพถ่ายทางอากาศ เป็นต้น

ลักษณะการดำเนินงานของ DEA ในไทย จึงเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร เงินทุน เทคโนโลยี และข้อเสนอแนะเท่านั้น ส่วนในเรื่องของการตัดสินใจลงมือปฏิบัติยังคงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ไทย ซึ่งอาจจะทำตามหรือไม่ทำตามข้อเสนอแนะหรือข้อมูลที่ได้มาจาก DEA ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบถึงพยานหลักฐาน รวมทั้ง อำนางตามกฎหมายที่มีอยู่เพื่อมิให้ย้อนกลับมาเป็นผลร้ายต่อตัวผู้ปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การทำงานร่วมกับ DEA จึงเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อผลในการปราบปรามของไทย ซึ่งเมื่อ DEA จำนวน ในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนไทยจำนวนในเรื่องของการปราบปรามในพื้นที่ การทำงานร่วมกันจากการประสานการปฏิบัติจึงเกิดขึ้น และดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพ

สำหรับข้อมูลรายละเอียดทางด้าน สำนักงาน ป.ป.ส. เกี่ยวกับเงินช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกา ได้นำมาขอใช้เพื่อใช้การควบคุมและปราบปรามยาเสพติด นายชาติชาย ตูทธิภมร ผู้อำนวยการสำนักงานปราบปรามยาเสพติด กองปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ให้ความรู้จากการให้สัมภาษณ์ ว่า

“สิ่งที่สหรัฐอเมริกามอบให้แก่ไทยในรูปของเงินช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด นับว่ายังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับความต้องการในปัจจุบัน ทั้งนี้ ที่ผ่านมา จะให้ผ่านกรมวิเทศสหการ เฉลี่ยประมาณปีละ 2.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ 70 กว่าล้านบาท เพื่อให้ไทยโดย สำนักงาน ป.ป.ส. นำไปจัดสรรใช้ในมาตรการ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการควบคุมพืชเสพติด โดยเน้นไปที่การควบคุมการปลูกฝิ่น
2. ด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยสนับสนุนเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการปราบปราม ซึ่งนอกจากจะให้ สำนักงาน ป.ป.ส. แล้ว ยังให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด , กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน , ตำรวจหน่วยอื่นๆ และ กรมศุลกากร
3. ด้านการป้องกันยาเสพติด โดยจะให้การสนับสนุนอยู่บ้าง แต่จะไม่ใช่อุปสงค์หลักของเงินช่วยเหลือที่นำมาขอใช้”

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือดังกล่าว ผู้อำนวยการสำนักงานปราบปรามยาเสพติด ได้แสดงความคิดเห็นจากการให้สัมภาษณ์ในคราวเดียวกันต่อไปนี้ว่า

“ถือเป็นเงินงบประมาณส่วนเสริม ที่มีราคาใช้จ่ายหลักในการดำเนินการของประเทศแต่อย่างใด ซึ่งการที่สหรัฐอเมริกาเสนอเงินช่วยเหลือให้แก่ไทยนั้น ก็เพราะเห็นถึงความตั้งใจจากการ

ปฏิบัติในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดภายในประเทศที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึงกรณีที่สหรัฐอเมริกาและทั่วโลก รวมทั้งไทยต้องเผชิญกับปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นรุนแรง ขึ้นทุกขณะ โดยมีที่มาจากสามเหลี่ยมทองคำว่า ได้ทำให้ไทยมีงานสำคัญที่ต้องทำเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด 2 ประการ คือ

1. แก้ไขปัญหาภายในประเทศไม่ให้คนต้องคิดยาเสพติด
 2. ป้องกันไม่ให้คนจากภายนอกประเทศ เข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติด
- ตามที่ประชาคมโลกต้องการ”

จากความเห็นในสถานการณ์ความเป็นจริงที่ต้องมีการปฏิบัติดังกล่าว ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด จึงได้ให้ข้อสรุปกับผู้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ไทย - สหรัฐอเมริกา ในความร่วมมือเพื่อการควบคุมและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

“การแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการควบคุมและปราบปราม เป็นสิ่งที่ไทยต้องปฏิบัติต่อไป และเมื่อสหรัฐอเมริกาเสนอให้ความช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนการดำเนินการไทยจึงไม่ขัดข้อง แต่ในการขอรับความช่วยเหลือดังกล่าว ประเทศไทยมิได้ทำการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินของสหรัฐอเมริกา เพราะถึงอย่างไร ไทยก็ต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศแม้ไม่มีความช่วยเหลือใด ๆ จากภายนอกอยู่แล้ว และการที่สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทในพื้นที่เพื่อช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดนี้ก็เนื่องมาจากการเป็นประเทศมหาอำนาจ ซึ่งพยายามทำตัวเองเป็นเสมือนตำรวจโลกที่ต้องคอยแก้ไขปัญหายาเสพติดต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด ที่สหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นปัญหาสำคัญลำดับแรก ๆ ที่ต้องดำเนินการแก้ไข”⁴¹

ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งที่ได้จากการสัมภาษณ์ จึงทำให้ได้ข้อสรุปถึงความร่วมมือเกี่ยวกับการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดของไทย - สหรัฐอเมริกา ว่า การเสนอความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกามีให้คือไทย เมื่อดูจากวัตถุประสงค์จะมีได้เป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศให้แก่อไทย แต่เป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่สังคมภายในสหรัฐอเมริกาเอง ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกาได้มีการคำนึงถึงผลได้ผลเสียโดยรอบคอบแล้ว เมื่อเห็นว่าการแก้ไขปัญหายาจากแหล่งที่มาอันเป็นต้นเหตุของปัญหายาเสพติดโดยการควบคุม ทำลาย

⁴¹ สัมภาษณ์ ชาติราช ตูทธิกลม, ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด กองปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., 15 กรกฎาคม 2542.

และปราบปรามจากเจ้าของพื้นที่ก่อนมีการถลำเถียงไปยังสหรัฐอเมริกา มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่น้อยกว่าการแก้ไขปัญหามาจากภายในซึ่งเป็นปลายทางของยาเสพติด ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงจัดสรรเงินงบประมาณ เพื่อมอบให้แก่ไทยเป็นความช่วยเหลือไว้ใช้จ่ายในมาตรการควบคุม และปราบปรามต่าง ๆ หลังจากได้มองเห็นแล้วว่า ไทยเป็นประเทศที่มีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหา ซึ่งแม้จะเป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหามาภายในประเทศ แต่ผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกาก็จะได้รับจากกรณีที่ได้มีการตัดเส้นทางกำเริบกลับไปในนั้นก็คุ้มค่าต่อความช่วยเหลือที่เสนอให้ สหรัฐอเมริกาจึงถือเป็นประเทศผู้ให้โดยมีไทยเป็นประเทศผู้รับ กลายเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งเกิดขึ้นด้วยผลประโยชน์ที่ประสานเข้ากันได้ของทั้ง 2 ฝ่าย และต่อมาผลจากความร่วมมือโดยการให้ความช่วยเหลือตามนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่สอดคล้องกับนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทยก็ได้ก่อให้เกิดรูปแบบและพัฒนาการในการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดภายในประเทศ โดยการประสานการดำเนินงานร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด จนประสบความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในระดับหนึ่ง ส่งผลให้ยาเสพติดที่ถูกถลำเถียงไปยังสหรัฐอเมริกาค้นน้อยลงไปในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ได้กลับกลายเป็นผลเสียต่อไทยเล็กน้อย เมื่อทำให้สหรัฐอเมริกาคัดเงินช่วยเหลือที่เคยมีให้กับ ไทยลดน้อยตามลงไป ด้วยเหตุผลในตัวนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่เมื่อเห็นว่า การตัดเส้นทางกำเริบยาเสพติดบรรเทา ก็ไม่มีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือต่อไทยเท่ากับที่เคยมีให้ และโดยประกอบกับสถานการณ์ยาเสพติดได้เปลี่ยนจากเฮโรอีนมาเป็นยาบ้า ซึ่งเกิดรุนแรงขึ้นภายในไทยแล้ว สหรัฐอเมริกาจึงมองการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนว่าจะเป็นการไปเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายไทยเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับไม่คุ้มกับที่จะเสียไปแล้ว สหรัฐอเมริกาจึงได้ลดระดับความช่วยเหลือลง แต่ทั้งนี้ แม้จะไม่มีความช่วยเหลือใด ๆ จากภายนอก ไทยก็ยังคงต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศต่อไปด้วยกำลังความสามารถที่มีอยู่ โดยการตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากกรณี นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้ พลตรี ธานี จงรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจดำเนินการปราบปรามยาเสพติดได้ครอบคลุมทั่วประเทศ ซึ่งต่อมาได้มีการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2541 กำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการขยายตัวของปัญหา และลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็ให้มีการระดมการปฏิบัติการทั้งปวงเพื่อสกัดกั้นและทำลายกระบวนการผลิต การค้ายาเสพติด ตลอดจนจับขังและ

ชุดิการนำยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในประเทศ ทั้งนี้ ภายใต้อุททศาสตร์ว่า “รวมธุรกิจ – รัฐ ร่วมใจ ด้านกัญชาเสพติด” โดยมุ่งเน้นการหนักกำลังของประชาชนและหน่วยราชการในการต่อต้านปัญหา ยาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่องด้วยระบบบริหารและการจัดการที่ชัดเจน เข้มแข็ง มีเอกภาพ” พร้อมทั้งก็ได้มีการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยประสานขอความร่วมมือไปยังพม่า เพื่อผลในการปราบปรามให้ได้ถึงแหล่งผลิตอันเป็นต้นตอที่มาของยาเสพติดต่อไป

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ในบทที่ 4 จึงได้มาซึ่งข้อสรุปสุดท้ายว่า ความสัมพันธ์ ไทย – สหรัฐอเมริกา ในอีกด้านหนึ่ง ที่เกิดขึ้นหลังจากสหรัฐอเมริกาได้ปรับนโยบายด้านความมั่นคง และไทยหันมาให้ความร่วมมือกับพม่า เพื่อผลในการปราบปราม และตัดเส้นทางดำเนินของ ยาเสพติด ได้ทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้อง จากการประสานเข้ากันได้ของ นโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงเวลาที่ศึกษา ระหว่าง ค.ศ.1987 ซึ่งเป็นปีที่สหรัฐอเมริกาได้เริ่มให้เงินช่วยเหลือแก่ไทยมากเป็นพิเศษจนถึง ค.ศ.1997 ทั้งนี้ ต้องถือว่าการดำเนินงาน ร่วมกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดพัฒนาการความร่วมมือขององค์กรในการควบคุมและ ปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การดำเนินงานควบคุมและปราบปรามยาเสพติดในไทย ประสพกับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามเป้าหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ช่วยส่งเสริมและ กระชับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2541 เรื่อง นโยบาย ดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (อัคราณา)